

LEPŠÍ NEŽ HOROSKOP

adventní

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. *Amen*

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a našeho Pána Ježíše Krista.

Ukaž nám, Hospodine, své milosrdenství, uděl nám svou spásu! *Amen*

PÍSEŇ č. 89 Zpívat chci na věky o Páně milosti (1–3)

MODLITBA

Čekáme, Pane, kdy zavítáš. Jen málokdy umíme touhu po tvém adventu vyjádřit slovy, ale všechno v nás po tobě touží. I naše úzkosti, strachy, naše selhání a únava volají: Přijď, Pane Ježíši! Toužíme po tvém příchodu, toužíme, aby láska vítězila nad nenávistí, pravda nad lží, abychom se nezraňovali, aby ustoupila nemoc, utichl pláč, aby nebylo loučení, jen setkávání. A spolu s námi všechno stvoření lká a touží po nové zemi pod novým nebem.

Než v moci a slávě přijdeš, abys vládl nade vším, už teď skrytě kraluj v našich srdcích, vyklid' z nich zlobu, závist, hořkost, zaplň je blažeností svého pokoje. Znovu nás povolávej ve svůj lid, který naslouchá tvým vzkazům, hrozí se přísnosti tvých soudů a těší se z tvých zaslíbení.

Jako tvůj lid k tobě společně voláme a prosíme: Vyslyš nás.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je v Izajášově proroctví, v 35. kapitole:

Poušť i suchopár se rozveselí, rozjásá se pustina a rozkvete kvítím...

PÍSEŇ č. 649 V tobě je radost

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, kapitoly 11., od 2. do 6. verše:

Jan uslyšel ve vězení o činech Kristových; poslal k němu vzkaz po svých učednících: „Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“ ...

Sestry a bratři, je Ježíš Kristus ten pravý? Je on tím očekávaným Spasitelem? To je otázka do adventu, vidíte? Ale koho z nás už to někdy nenapadlo. Ta otázka se přece nabízí poměrně často. Kde vzít jistotu, že je to skutečně tak, jak věříme, jak se snažíme věřit?

Zjevně to není jen naše otázka. Už Jan Křtitel si ji také kladl. Jen považte – Jan Křtitel! Tomuhle nerozumí spousta vykladačů: Ten, který přece Kristu připravoval cestu, ukazoval k němu, právě on se teď také s nejistotou ptá, jestli je Kristus ten pravý Mesiáš. Sám sedí ve vězení, takže se osobně přesvědčit nemůže. O Kristových činech ví z doslechu – takže je na tom stejně jako my. Ale i kdyby neseděl ve vězení, co by měl možnost zažít? Ježíš působil v Izraeli celkem asi tři roky, tedy poměrně krátkou dobu. Vedle něj tam tehdy chodila spousta jiných kazatelů a léčitelů, takže Ježíš byl na první pohled jen jedním z mnoha. Kázal a uzdravoval, ale kolik lidí mohl stihnout uzdravit či oslovit? Zdaleka ne všechny. Jeho současníci ho tedy mohli vidět a zažít jeho působení, ale ani to zjevně nefungovalo automaticky. Vždyť kolik bylo okolo Ježíše lidí, kteří mu neuvěřili, které nepřesvědčil, kte-

ří si na tu otázku, jestli je on ten pravý, odpověděli: ne. Ježíš Janovi nicméně vzkazuje: Ať ti ostatní dosvědčí, co se děje, co vidí, co zažívají: Slepí vidí, chromí chodí, nemocní jsou uzdravováni, hluchí slyší, mrtví vstávají a chudým se zvěstuje evangelium. Nejde o to, co se říká nebo jaká je nálada. Jde o to, co se děje. Tohle se děje. Co myslíš, že to znamená?

My dnes sice nejsme ve vězení jako Jan, ale také se nemůžeme jít přesvědčit. Víme o tom všem jen z doslechu, z biblického vyprávění. A tak nás leckdy trápí stejná nejistota jako Jana Křtitele. Je Kristus ten pravý? Když my vyjdeme ven, abychom se podívali, co se děje a o čem to svědčí, co uvidíme? Co bychom dnes vyřídili člověku, který nemůže vyjít ven a sám si udělat obrázek o tom, co se venku děje? Inu, co by: Je krize. Práce je málo, peněz je málo, času je málo. Dluhy, kam se podíváte: jednotlivci, domácnosti, Řecko, Itálie, celá Evropa. Krahne euro. A tam, kde ještě nějaké peníze jsou, se jednoduše krade a podplácí. Alespoň u nás. Kde v takové době hledat jistotu? A tak člověk hledá různě, kde by se mohl chytit něčeho, co spolehlivě platí.

A tady máme my Češi zase jedno prvenství: jsme nejpověřivější národ v Evropě. Žije u nás nejvíce lidí, kteří hledají jistotu u věštců, astrologů a v horoskopech. Horoskopy dnes existují na všechno: na osobní život, na podnikání a dokonce existuje i horoskop státu předpovídající vývoj politiky a ekonomiky. Astrologové a kartáři u nás mají žně. A ono to vlastně velmi logicky ladí: prázdný prostor, který je u řady Čechů na místě náboženství a víry, je potřeba nějak vyplnit. Na místo víry nastupuje věštění.

Je to zvláštní. Křesťanské víře se často vyčítá, že s tím Bohem a s tou vírou jsou to pohádky, bláznivé výmysly pro slabochy, kteří si nedokáží poradit sami. Ale co je potom horoskop? Co je tady bláznivější? Důvěřovat Bohu a odtud čerpat odvahu pro život, anebo věřit tomu, že vše je zapsáno ve hvězdách, v náhodném pořadí nějakých karet nebo ve skleněné kouli očouzené dýmem z vonných tyčinek?

Ještě zajímavější je však přesvědčení, se kterým se lidé k horoskopům a věštění uchylují. Ještě než se vypravíte ke kartářce, musíte být přesvědčeni, že budoucnost je nalinkovaná, že váš osud je pevně daný, že svět běží podle nějakého předem daného jízdního řádu, bez odchylek, s naprostou nutností. Takže teď jde vlastně už jen o to,

tento jízdní řád přečíst, tu nalinkovanou budoucnost odkrýt, vyjavit váš předem daný osud, který máte zapsaný ve svém datu narození nebo kde. Je to zvláštní – taková mýtická až dětinská představa dnes, v našem přísně racionálním světě. Zároveň je ta představa ale dost děsivá, protože říká: Svět vlastně nemůžeme změnit, protože je předem dáno, jak všechno bude probíhat, jak co dopadne. Je to rezignace na vlastní zodpovědnost a hloupá výmluva: já vlastně za nic nemůžu, protože všechno je dáno ve hvězdách. Jsem ten největší chudák na světě, protože mám takový nebo makový předepsaný osud. Má svoboda není nic jiného než jen poznaná a nevyhnutelná nutnost.

Z pohledu křesťanské víry je to jedna velká hloupost. Nic nalinkováno není. Kdyby Bůh předem nalinkoval běh světa, který by nebylo možné změnit, byl by to děsný krutás. Takového Boha, který by naplánoval tak divné a šílené století, jako bylo to dvacáté, takového Boha nechceme – a ani nemáme. My věříme, že je tu Boží vůle se světem, že je tu Boží záměr, jak by Bůh chtěl, aby svět vypadal, ale dějiny nejsou Boží diktát. Náš svět i naši budoucnost tvoříme my sami. To my si můžeme za to, jak žijeme, v čem žijeme a kam směřujeme. My jako jednotlivci, jako rodiny, jako lidstvo – ne osud, hvězdy, karty, kameny a jiné magické nesmysly. My sami neseme zodpovědnost a jsme nuceni přemýšlet, promýšlet, plánovat a pak také nést důsledky svého rozhodování a jednání.

A to je často těžké. Je to těžké, protože oproti zdánlivé jistotě všech těch věšteckých předpovědí žijeme v neustálém napětí, rozhodování, hledání, v nejistotě, jestli jsme se rozhodli správně a jestli náš život poběží tak, jak doufáme. Křesťanská víra je složitější a náročnější než spoléhání na horoskopy. Možná proto volí mnoho lidí cestu k věštci, protože je to jednodušší – i když podstatně dražší než třeba cesta do kostela. Jenomže skutečnost našeho života tomu neodpovídá: my nežijeme v klidné jistotě, že vše okolo nás se přesně odvíjí podle nejnovějšího horoskopu, my žijeme právě v tom hledání, rozhodování, plánování, právě v této nám všem dobře známé nejistotě a riziku. Udělal jsem to správně? Rozhodl jsem se dobře? Investoval jsem správně? Vychovávám své děti správně? Zvládnou to, nebo onemocním? Dožiju se toho? Nebyl můj dosavadní život omyl? Nebudu se sám za sebe sty-

dět? Jak to se mnou dopadne? Je moje víra dost silná? Je Ježíš Kristus opravdu Spasitel?

A právě do tohoto hledání a ptaní přichází Bůh. Do toho všeho přichází adventní zvěst, slovo o naději, slovo o tom, kde hledat orientaci a jistotu. Přichází Bůh sám a vybízí nás, abychom to zkusili s ním, abychom vsadili na něj, abychom zkusili žít náš běžný život ne z perspektivy horoskopů, ale z perspektivy evangelia, z Boží perspektivy. Tedy na základě poznání, že je tu Bůh, který si člověka zamiloval a je s ním; že má smysl se na něj spolehnout, protože dokáže podržet člověka i v krizi a dodat mu sílu, odvahu, směr i rozhodnost. Přichází Bůh a přináší jinou perspektivu, jiný pohled na život, jeho zakotvení, jeho smysl a jeho vyústění. Zcela jinou perspektivu, než známe, zcela odlišnou od všech předpovědí a věštb. Perspektivu, ve které člověk s odvahou a navzdory vlastní občasné nejistotě vyzná: Ano, Ježíš Kristus je ten pravý Spasitel. On je ten, na něhož čekáme.

Jak se asi zachoval ve vězení Jan Křtitel? Už nikam jít nemohl. Vsadil svůj život a svoji smrt na Krista? Změnil perspektivu? Přijal tu Boží perspektivu, která se na život i na smrt dívá jinak? A jestlipak mu to v jeho situaci pomohlo, to vědomí, že Mesiáš už přišel, už je tu, že Bůh na člověka nezapomněl?

My jsme svobodnější než Jan. Můžeme dělat víc, zkoušet víc, máme stále ještě čas na změnu. Je advent, připomínáme si Boží příchod za člověkem. Máme ho vyhlížet, máme se tedy rozhlížet a objevovat, co všechno se děje okolo nás, co všechno se také ještě děje pod leckdy tvrdou slupkou našeho světa, co všechno se také děje vedle vší té krize. A máme k tomu také přispět, protože svoji budoucnost si s pomocí Boží tvoříme sami. Neobjevíme pak také okolo sebe něco, co by stálo za vyřízení druhým lidem? Co by rozbilo a přetvořilo ten depresivní obraz totální krize a rozpadu všeho? Asi to nepůjde rychle, ale krůček po krůčku stačí.

Advent také přichází postupně, ne naráz. Přichází možná pomalu, ale jistě. Proto pozorujme a objevujme, ale také se odvážně rozhodujme a přispívejme k jeho příchodu. Není tu jen krize a korupce, jsou tu i jiné věci, které stojí za zmínku víc. Možná se o nich nepíše v novinách a asi se o nich nedočtete v horoskopu. A přesto jsou tu: hřejivé slovo, poděkování, letný úsměv prodavačky, ocenění snahy, ne-

zištná pomoc, vánoční pohlednice... A v tom se pomalu prosazuje ta jiná perspektiva, ta Boží perspektiva, ve které svět není jen depresivní, ale také nadějný.

Proto vyřizujte ostatním okolo sebe, co vidíte a slyšíte. Ukazujte sobě i ostatním, co dobrého se okolo děje. Děkujte, prostě, pomáhejte, přijímejte pomoc od druhých, radujte se, utěšujte. Náš svět potřebuje jinou perspektivu, tu Boží perspektivu. Víc než kdy jindy. Amen

MODLITBA

Dobrý Bože, dávej nám otevřené oči pro vše dobré a hodnotné okolo nás. A dávej nám sílu to šířit také dál. Amen

PÍSEŇ č. 684 Učiň mne, Pane, nástrojem

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Hospodine, prosíme, připomínej se nám všude tam, kde na tebe zapomínáme:

Připomínej se nám, když hledáme opory jinde, když se upínáme k falešným jistotám, k věcem, které nemají dlouhé trvání anebo nejsou pravdivé.

Buď s námi, když jsme nejistí, když nám docházejí síly k rozhodování, když se ztrácíme ve spletnosti okolního světa.

Připomínej se nám, když nemůžeme najít řešení, když tápeme a nevíme, kudy kam.

Buď s námi, když se nám nedaří a když naše dosavadní jistoty mizejí. Buď s námi, když ztrácíme své blízké, když nás opouští zdraví a síla.

Připomínej se nám, když jsme natolik zavalení starostí, prací a shonem, že nemáme čas na druhé, na sebe ani na tebe. Ukaž nám pravý smysl adventu.

Buď s těmi, kteří trpí a tento čas pro ně není příjemný, ale neradostný, smutný, uplakaný, bolestivý. Dodávej i jim sílu a útěchu.

Připomínej se těm, kdo rozhodují o budoucnosti. Dej, ať při všem důležitém rozhodování nezapomínají, že tu je také tvá budoucnost, které jdeme vstříc.

Buď s námi se všemi i s těmi, kteří tu s námi nemohou být. Daruj nám pokoj a svého Ducha. Dej, ať se dokážeme podívat na svět i sami na sebe z té jiné perspektivy – z tvé perspektivy, ve které svět a my s ním nekončí špatně, ale u tebe, ve tvé ruce.

Společně tě prosíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

A tak, moji milí, jako jste vždycky byli poslušní – nikoli jen v mé přítomnosti, ale nyní mnohem více v mé nepřítomnosti – s bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spasení. Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí. Všecko dělejte bez reptání a bez pochybování, abyste byli bezúhonní a ryzí, Boží děti bez poskvrny uprostřed pokolení pokřiveného a zvráceného. V něm sviťte jako hvězdy, které osvěcují svět. (F 2,12-15)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení i vcházení nyní i navěky. Amen

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dáti

ČTYŘI DŮVODY K RADOSTI

novoroční

VSTUPNÍ SLOVA

Dobrořečit budu Hospodinu v každém čase, z úst mi bude znít vždy jeho chvála. O Hospodinu mluv vždy s chloubou, moje duše, ať to slyší pokorní a radují se. Velebte Hospodina se mnou, vyvyšujme spolu jeho jméno. Dotázal jsem se Hospodina a odpovéděl mi, vysvobodil mě od všeho, čeho jsem se lekal.
(Ž 34,1–5) *Haleluja!*

PÍSEŇ č. 196 Co činí Bůh, vše dobré jest

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, jeden rok skončil a druhý nastává. V historii vesmíru je to jen kratičký okamžik, který snad ani nestojí za řeč – a přece věříme, že nejen roky, staletí a tisíciletí, ale každý den a hodina mohou být důležité, protože jsou neopakovatelné. Ty sám jsi nás naučil počítat čas, abychom si nemysleli, že se všechno jen cyklicky opakuje, ale věděli, že každá chvíle je nová, darovaná a nesamozřejmá. Minulý rok se již nikdy nevrátí a co je před námi, nikdo neviděl a nezná. Chceme ti proto poděkovat za všechno, co jsi nám v minulém roce dával, v čem jsi nám pomohl a kde jsi v nás probudil naději. Současně musíme prosit o odpuštění za vše, co jsme v minulém roce pokazili, rozbili a promarnili. Na počátku nového prosíme o novou milost a požehnání pro dny, které jsou před námi. Dej, ať nový rok prožijeme ve tvé blízkosti, v dosahu tvého Slova a v důvěře ve tvou pomoc a zastání. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Jako první čtení vyslechněte z žalmu 85. verše 1. až 3. a od verše 8. do 14.:

Pro předního zpěváka. Pro Kórachovce, žalm. Hospodine, projevoval jsi své zemi přízeň, úděl Jákobův jsi změnil...

PÍSEŇ č. 696 Dnes začíná zas nový rok

KÁZÁNÍ

Základem kázání je 28. žalm:

Žalm Davidův. K tobě, Hospodine, volám, nebud' ke mně hluchý, skálo moje. Neozveš-li se mi, budu podoben těm, kteří sestupují v jámu. Vyslyš moje prosby, k tobě o pomoc ted' volám, pozvedám své ruce k svatostánku tvé svatyně.

Mezi lidmi svévolné mě nezařazuj, mezi pachatele ničemností. S bližním rozmlouvají o pokoji, ale v srdci mají zlobu. Nalož s nimi podle jejich skutků, podle jejich zlého počínání. Nalož s nimi podle díla jejich rukou, podle zásluhy jim odplat'. Když jim nezáleží na Hospodinových skutcích a na díle jeho rukou, rozmetá je a víc nezbuduje.

Požehnán buď Hospodin, že vyslyšel mé prosby! Hospodin je síla má a štít můj, mé srdce v něj doufá. Pomoci jsem došel, proto v srdci jášám, svou písní mu budu vzdávat chválu. Hospodin je síla svého lidu, spásná zástita svého pomazaného.

Zachraň svůj lid a žehnej dědictví svému, buď mu pastýřem a nes jej na ramenou věčně!

Milí bratři a milé sestry! Právě přečtený žalm je pozoruhodný šíří životních situací, které v něm přicházejí ke slovu. Na počátku se žalmista bojí, že již umírá a sestupuje do hrobu. Vzápětí se brání nepřítelům a svolává na ně Boží soud. V závěru žalmu však dává průchod svému štěstí a děkuje Bohu za pomoc. Větší rozpětí snad ani není možné. Od strachu ze smrti až k chvále Boží. Ale tak už to v našem životě bývá. Musíme být připraveni na lepší i na horší. Stejně tak i v novém roce, který nastává. Vybereme si proto z dnešního žalmu několik myšlenek, které by nám mohly být inspirací a posilou.

1. Žalmista hned na počátku nazývá Boha **skálou**. Pro člověka, který žil uprostřed přírody a stále na cestách, sloužila často skála jako pevný orientační bod. Bylo to místo, kam se vracel a kde se setkával s druhými. Na rozdíl od okolní přírody, která se chvíli zelená a pak zase usychá, byla skála stále stejná, neměnná a pevná. Neohnula se pod přívalem větru a deště. Nepopraskala pod spalujícím žářem slunce. Skála byla žalmistovi synonymem stálosti. Byla tu před námi a bude tu i po nás. Chodili kolem ní naši otcové a budou kolem ní chodit naši vnuci.

Člověk potřebuje mít kolem sebe tyto pevné body. Hodnoty, které se nemění. Cíle, které se neopouštějí. Lásku, která se nestřídá. Víru, která není na prodej. Čím jsme starší, tím hůř snášíme, jak se všechno kolem nás mění. Obchody nejsou tam, co bývaly. Tam, kde byla kdysi úrodná pole a louky, stojí haly a továrny. Střídají se státní útvary, mění se hodnota peněz i politické poměry, stále musíme kupovat nové a dokonalejší výrobky, většině technických vynálezů už ani nerozumíme, naši známí postupně umírají a noví lidé přicházejí na svět. Než jsme se nadáli, je za námi dvanáct let nového tisíciletí. Někdy je těch změn už tolik, že to člověk ani nedokáže vstřebat a pochopit.

Ale pořád je tu skála, která se ani za celá tisíciletí nepohnula. Náš Bůh Hospodin. Je stále stejně milující. Je stále stejně spravedlivý. Jeho sliby platí. Jeho věrnost je stejně neměnná, jako vesmírné zákony.

Je uklidňující a povzbuzující, když člověk ví, že některé věci pořád platí a není třeba na nich nic měnit. Například Desatero, Kázání na hoře nebo Vyznání víry. To však neznamena, že bychom mohli jen bezmyšlenkovitě opakovat stále stejné pravdy. Na Boží stálosti je podivuhodné, že není zkosnatělá. Boží láska ztělesněná v příběhu Ježíše Krista naopak nabývá stále nových podob. Proto smíme v novém roce s důvěrou očekávat, že si Boží lásku nebudeme připomínat jen tak, jak jsme ji už prožili, ale poznáme ji i v nové a nečekané podobě. I když je skála na stejném místě, mění se její tvar, podle toho, z které strany k ní přicházíme. Každý další rok proto smíme poznávat Boha novým způsobem a přitom víme, že je stále týž – včera, dnes i zítra.

2. Druhá myšlenka, které si všimneme, je důraz, který žalmista klade na **modlitbu a Boží odpověď**. Pevné pouto, které je mezi žal-

mistou a Bohem, bylo utkáno ve vzájemném rozhovoru. Není to vůbec samozřejmé, neboť lidé se vždycky snažili získat Boží přízeň především různými obřady a rituály. I dnes lidé raději Bohu něco obětují, něco si odřeknou nebo si rovnou za něco zaplatí, ale nedovedou si s Pánem Bohem popovídat od srdce k srdci. Právě to je však na křesťanské víře nejcennější. Náš důvěrný rozhovor s Bohem. Jestli si děláme plány na tento rok, nezapomeňme na čas, kdy v něm budeme hovořit s Bohem. Obojí – modlitební ztišení i naslouchání Božímu slovu – potřebuje svůj čas a když si ho neuděláme, nemůžeme si divit, když se nám Pán Bůh bude vzdalovat a my jemu odcizovat.

3. V další části našeho žalmu, mluví autor o **nepřátelích**, kteří mu ztěžují život. Z televize a novin se takřka denně dovídáme, jaké trápení si dovedou lidé navzájem způsobit. Kolikrát si říkáme, že ten náš svět je snad rok od roku horší a zkaženější. Je to však pouze informační klam. Zatímco dřív jsme o většině lidského utrpení nevěděli, v globálním světě víme o každé havárii u protinožců.

Přesto se plným právem musíme ptát: Jak krásný by mohl být náš svět, kdyby v něm nebylo místo pro zločince, kteří dovedou způsobit utrpení a smrt tolika nevinných lidí. Na mnohé lidí dolehla v minulosti lidská zloba a nevratně jim poznamenala život. Nepředstírejme si, že bychom si v takových chvílích nepřáli potrestání viníků. Jedna věc je odpuštění těm, kteří svých zločinů upřímně litují. Těch už se bát nemusíme. Nehledě na to, že i my jsme chybovali. Ale je mnoho lidí, kteří svou vinu nikdy neuznají a jsou na to, co zlého udělali, ještě pyšní. Obyčejný člověk je proti takovým bezohledným a drzým lidem většinou bezmocný. Někdy to může vézt až k naprosté beznaději a deziluzi. Jak má být člověk laskavý a spravedlivý, když sám trpí nespravedlností a svého práva se nikde nedovolá?

Když jsme bezmocní, bývá veliké pokušení vylít si zlost alespoň zástupně na někom jiném. A z toho je pak zase další nespravedlnost a pořád dokola. Ale víra nám dává dobrou protizbraň. Svou bolest a pocit křivdy smíme svěřit Bohu a nechat na něm, jak a kdy potrestá ty, kteří nám ublížili. Kdo odevzdá svou při Pánu Bohu, nemusí se dál trápit a užírat zlobou. Ve chvíli, kdy svěříme své bezpráví Pánu Bohu, přestává to být naše osobní věc. Už to není pouze náš problém a soukromé trápení. Sám Bůh si tu věc bere na starost a obhájí nás proti

všem, kteří nám bolestně zasáhli do života. Díky tomu se může postižený člověk zbavit svého oprávněného hněvu a nalézt klid v srdci. S nikým se už nemusíme soudit a hádat. Naši obhajobu převzal sám Bůh. Víc to nemusíme řešit. Pán Bůh se s nimi už porovná a my se můžeme těšit ze života, místo abychom se užírali hněvem.

4. Závěr našeho žalmu je překvapivě radostný. Požehnán buď Hospodin, že vyslyšel mé prosby! Hospodin je síla má a štít můj, mé srdce v něj doufá. Pomoci jsem došel, proto v srdci jásám, svou písní mu budu vzdávat chválu. Kde se v žalmistovi náraz bere takový optimismus a chuť do života? Vždyť ještě před chvílí málem umíral. Odpověď je prostá. Hospodin je Bůh, který pomáhá a který se slitovává. Věřící člověk má proto čtyři důvody k radosti.

Prvním důvodem k radosti je reálná změna k lepšímu, kterou jsme díky Bohu mnohokrát prožili. Myslím, že každý z nás má být v uplynulém roce Pánu Bohu zač vděčný. Mnohé se nečekaně vyřešilo. Mnohá úzkost a strach pominuly. Přišla nečekaná radost a štěstí. Bůh nám zlé věci obrátil v dobré.

U Boží pomoci je však jedna důležitá věc: Nesmíme Pánu Bohu předepisovat, jak a kdy nám má pomoci. Kdo Pánu Bohu dopředu radí, co má udělat, bývá většinou zklamán. Kdo však nechá způsob a čas pomoci na Bohu, bývá naopak mile překvapen, jak vezmou věci nečekaný obrat. Bible na mnoha místech vypráví, jak jsme zbytečně nervózní z toho, že se neděje, co jsme si představovali, a přitom nevidíme, že se připravuje něco nového, krásného a lepšího, než by nás kdy napadlo.

Druhý důvod k radosti pramení z toho, že víra dovede vidět i v docela obyčejných věcech a vztazích Boží pomoc a lásku. Víra totiž vidí svět a život jako jeden celek, takže i malé věci mají svou váhu a význam, protože pocházejí od Boha. Věřit Bohu znamená vážit si zdánlivě samozřejmých věcí. Křesťan se učí být vděčný a zpívá si i tam, kde by si jiní jen stěžovali. A čím častěji člověk děkuje – za denní pokrm, domov, vycházející slunce, práci a rodinu a mnoho dalších „maličností“, tím větší má pak i radost ze života, přestože mu řada věcí objektivně schází.

Ano, jsou věci, které nám trvale chybí. Může to být to zdraví, blízký člověk či přátelé. Může to být smysluplná práce, uznání a klidný

domov. Náš život může být někdy velmi složitý a ne všechno se nám daří zvládnout. Jestliže žalmista Boha chválí s takovou přesvědčivostí, nemusí to nutně znamenat, že došlo k nějakému vnějšímu zásahu či zázraku. Pomocí může být i to, že nám Bůh dá sílu a naději nepřizní života vzdorovat. To, co potřebujeme, nejsou jen zázraky, ale především odvaha a odhodlání nikdy se nevzdávat. To je **třetí důvod k radosti** – síla, kterou nám Bůh dává, abychom překonali, co nás ničí a ubíjí.

Čtvrtý důvod k radosti pramení z naděje, že Pán Bůh v našem životě neřekl poslední slovo. Evangelium o vzkříšení Ježíše Krista přesahuje horizont našeho života, lidských sil a naší představivosti. Co oko nevidělo, co ucho neslyšelo, co na mysl lidskou ani nevstoupilo, připravil Bůh těm, kteří ho milují. I z toho se můžeme radovat. Z toho co nevidíme, ale čemu věříme. Amen

MODLITBA

Hospodine, ty jsi má síla a můj štít. Svou písní ti vzdávám chválu, mé srdce v tebe doufá. Stal ses mi pastýřem a neseš mne na svých ramenou ke svému stádu, kde naleznu svůj věčný domov.

Amen

PÍSEŇ č. 550 Snegli jsme mnohé těžkosti

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, přimlouváme se za město a zemi, v které žijeme, pomoz nám, aby v ní v novém roce vládla větší ohleduplnost, porozumění a duch spolupráce.

Přimlouváme se za náš sbor a církev, aby svědectví, které vydáváme svými slovy a životy, bylo věrohodné a ti, kdo tě hledají, našli mezi námi tvou blízkost a pomoc.

Přimlouváme se za naše rodiny: pomoz nám dobře vychovávat své děti, s láskou se starat o své rodiče a milovat ty, kterým jsme slíbili lásku a věrnost.

Přimlouváme se za naše nemocné. Probouzej v nás trpělivost a laskavost, která nám často dochází, a pomoz nám nalézt slova, která povzbudí a zahojí mnohé rány a zklamání.

Společně tě prosíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Zmlkni před Bohem, duše má, vždyť on naději vlévá. Jen on je má skála, má spása, můj nedobytný hrad, mnou nic neotřese. Má spása a sláva je v Bohu, on je má mocná skála, v Bohu mám útočiště. V každý čas v něho doufejte, vylévejte před ním své srdce! Bůh je naše útočiště. (Ž 62,6-9)

POŽEHNÁNÍ

Pán Bůh požehnej a ochraňuj vás. Pán Bůh rozjasni tvář svou nad vámi a buď vám milostivý. Pán Bůh obrať tvář svou k vám dej vám svůj časný i věčný pokoj.

Amen

PÍSEŇ č. 699 Pane, dej, ať nás nic už nerozdvojí

ZDARMA, ALE NE NADARMO

postní

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista, který sám sebe vydal za naše hříchy, aby nás vysvobodil z nynějšího zlého věku podle vůle našeho Boha a Otce.

*Ano, zkoušel jsi nás, Bože, protřibil jsi nás, jako se tříbí stříbro: zavedls nás do lovecké sítě, těžké břemeno jsi nám na bedra vložil. Dopustils, že člověk nám po hlavách jezdil, šli jsme ohněm, vodou, vyvedl jsi nás však a dal hojnost všeho.
(Ž 60,10–12) Amen*

PÍSEŇ č. 498 Já bídny člověk, bídny hříšník (1–4)

MODLITBA

Náš nebeský Otče, skláníme se před tvou velikou mocí. Je naší nadějí, že o nás víš a znáš nás, víš dobré i zlé, znáš věci zjevné i skryté. A proto jsou tvé soudy spravedlivé, ne jako ty naše.

Prosíme o tvé slitování za okamžiky, kdy nám nestačí, že jsme tvé stvoření, kdy ze sebe děláme něco víc, kdy se oddáváme siláckým řečem a myšlenkám. Prosíme o tvé odpuštění za chvíle, kdy se poddáváme do služby jiným silám a mocnostem, a ne tobě. Prosíme o tvou milost pro jednoho každého z nás, pro naše životy. Ať nás tvá milost zasáhne a promění.

Přijmi naše vyznání, že nejsme hodni tvé blízkosti. Vždyť my po ní tolik toužíme a nemůžeme bez ní být. Předkládáme ti svou žádost po pravdě tvého Slova a po jasnosti tvého Ducha, které jsou nám zdrojem života. Věříme, že nás ve své laskavosti a dobrotě, projevené v Ježíši Kristu, tvém Synu a našem Pánu, neodmítneš. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, z kapitoly 22., od 31. do 35. verše:

(Ježíš řekl:) „Šimone, Šimone, hle, satan si vyžádal, aby vás směl tříbit...”

PÍSEŇ č. 66 Nuž pojd'te a Bohu plesejte (1–5)

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Druhé epištoly apoštola Pavla do Korintu, z 6. kapitoly, kde od 1. do 10. verše čteme:

Jako spolupracovníci na tomto díle vás napomínáme, abyste milost Boží nepřijímali naprázdno...

Boží milost dostáváme zdarma. Ale to neznamená, že ji máme přijímat nadarmo. Zatímco u prvního slyšíme v základu slovo „dar“, u druhého je to „darmo“ – naprázdno, zbytečně; vyplývat bez užitku. Právě před tím nás, sestry a bratři, apoštol Pavel i přes propast staletí varuje.

A co to znamená neplýtvat Boží milostí, nenechat ji „vyšumět“, to ukazuje apoštol sám na sobě. Když vyjmenovává různé potíže, do kterých se při své službě dostal, nepíše to proto, aby si postěžoval. Je to prostě seznam toho, co prožil. Čím v síle Boží milosti prošel. Tady vidíme, jaké ovoce milost přináší, když není přijímána naprázdno. (Tak to stojí v našem překladu.) Kdekoli je milost Boží přijímána s vážností a kde je od lidí puštěna k tomu, aby působila, tam nese ovoce. Kde jí to dovolíme, prosadí se. To nám dokazuje apoštol sám na sobě.

Vždy, když se my sami nemůžeme prokazovat jako Boží služebníci, když např. nejsme vytrvalí a trpěliví, když nám schází dobrotivost a nepředstíraná láska, když nemáme ponětí o Duchu svatém

a o slovu pravdy – tehdy nezbývá než se postavit pod veliký otazník: Jak vlastně přijímám Boží milost? Přijímám ji vůbec? Anebo přijímám, ale nadarmo?

Nijak se nám tu neslibuje, že by služba Bohu byla snadná a bezproblémová. Z takové představy nás apoštol Pavel rychle vyvede. Ale i v té nesnadné službě se dá obstát, díky Boží milosti, která při nás působí.

Možná byste čekali, že tu padne nějaké jasné a tvrdé slovo o těch, kdo by Boží milost přijímali nadarmo. Něco ve smyslu: „Pokud berete nadarmo, berete sobě odsouzení.“ Nic takového tady nezazní. Záměrem apoštola totiž není posuzovat, co „brání Boží milosti nadarmo“ znamená – vzhledem k tomu, co nás čeká po smrti, tváří v tvář Božímu soudu. Skoro to vypadá, že to teď Pavla nezajímá, každopádně to tady neřeší. Jemu jde o současnost, o tuto přítomnou chvíli, jak dokládá i jeho výklad citátu z Písma: „V čas příhodný jsem tě vyslyšel, v den spásy jsem ti přispěl na pomoc. Hle, nyní je čas příhodný, nyní je den spásy!“ Jde o to, co s námi Boží milost učiní nyní, teď. Jak nás promění, jak nás přetvoří k obrazu Božímu, jak nás povede ke Kristu. To je Pavlův zájem. A to má být i zájem náš. Teď a tady.

K tomu ostatně ukazují i širší souvislosti textu, který jsme dnes četli. V předchozí kapitole apoštol dosvědčuje, že v Boží milosti k nám přichází naše smíření s Bohem, že v Kristu Bůh smířil svět se sebou. Příčemž jádrem první poloviny celého druhého dopisu do Korintu je Pavlova snaha o smíření mezi ním a korintským sborem. Tak to apoštol vnímá, že i tak se Boží milost promítá do našeho světa, do našich životů. Bůh nás usmířil sám se sebou, proto i my máme usilovat o vzájemné smíření. Kdo by nabídnutou ruku ke smíru odmítal, ten Boží milost přijímá nadarmo, naprázdno, zbytečně.

V tomto výčtu můžeme pokračovat: Bůh je k nám dobrý, proto i nás má zdobit dobrotivost. Bůh nám prokazuje svou lásku, proto i naše jednání má být neseno láskou. Bůh nám vyjevuje pravdu, proto i my máme mluvit pravdu, proto i náš život má být vnitřně pravdivý... Tak se mají prokazovat Boží služebníci, že se vystaví působení Boží milosti a dají se jí ve svém životě řídit. Podobně jako apoštol Pavel.

V závěru oddílu pak čteme sedm – jistě ne náhodou je tu právě tento počet – velmi překvapivých, neobvyklých výpovědí: „Mají nás za

svůdce, a přece mluvíme pravdu; jsme neznámi, a přece o nás všichni vědí; umíráme, a hle, jsme naživu; jsme týráni, a přece nejsme vydáni smrti; máme proč se rmoutit, a přece se stále radujeme; jsme chudí, a přece mnohé obohacujeme; nic nemáme, a přece nám patří vše.“

Zvláště ty poslední dvě výpovědi nás mohou oslovit, a jistě nám mají co říct do toho, čím jako církev žijeme, čím se zabýváme. Naočkování světem a společnostmi míváme totiž dost často pocit, že to důležité, co jako církev světu neseme, nemůžeme přinášet bez prostředků, bez peněz, bez vlastních budov a bez placených pracovníků. A že má-li se něco prosadit, musí to být patřičně dotováno a finančně podpořeno. Apoštol Pavel nás tady usvědčuje z omylu. On sám na sobě prožívá naprostý opak, a vidí to i u svých spolupracovníků: „Jsme chudí, a přece mnohé obohacujeme; nic nemáme, a přece nám patří vše.“ Navzdory tehdejší i dnešní názorům ukazuje na něco naprosto jiného. Jádro křesťanství, jádro naší víry se prosazuje svou vlastní mocí a silou. Navzdory našim zkušenostem a zažitým zvyklostem. Boží milost působí překvapivě a nečekaně, i v chudobě, v naprosté nemožnosti, bez světských opor. Možná o to věrohodněji a pravdivěji. To největší bohatství se nedá penězi vyvážit a obohacuje lidské životy bez jakékoli závislosti na bohatství hmotném.

Jediné, co Boží milost potřebuje, jsou služebníci, kteří tuto milost nepřijímají nadarmo. Boží milost nás potřebuje. Potřebuje nás jako své nástroje. Potřebuje nás jako zosobněné svědectví. Potřebuje nás jako živoucí důkazy síly Boží dobroty a lásky. Tím vším můžeme opravdu být, pokud Boží milost nebudeme přijímat naprázdno. Amen

MODLITBA

Dobrý Bože, kéž i nám je tvé Slovo silou k životu jako chléb, kéž je nám zdrojem radosti a veselí jako víno. Kéž to, co smíme od tebe ve tvém Slově přijímat, neobrátime vniveč, ale vydáme z toho hojnou úrodu. Amen

PÍSEŇ č. 419 Mocný Bože, při Kristovu

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, ty nás učíš, jak nebrat milost Boží nadarmo, ale přijímat ji tak, abychom nesli její ovoce. Jedním z plodů této milosti jsou i přímluvy. Proto se u tebe nyní přimlouváme:

Osvobozuj nás od naší malicherné morálky, která nás táhne k tomu, abychom druhé bez ustání posuzovali, přičítali jim jejich chyby a bránili odpuštění.

Posiluj v nás vědomí, že máme své občanství v tvém království, ačkoli žijeme zde na zemi. Utvrzuj nás v jednání podle zákonů tvé vlády, nikoli podle zvyklostí a způsobů tohoto světa.

Prosíme za ty, kdo se šírají neodpuštěnou vinou, kdo touží po smíření, ale nejsou schopni svou touhu pojmenovat; za ty, kdo zápasí s pokušením. Přistupuj k nim svou milostí a dej jim přijmout její uzdravující moc.

Prosíme, naplň svou církev svým Duchem tak, aby vždy v tebe rostla, aby sílila ve víře a lásce a aby světlo evangelia nesla druhým.

Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Kéž se i naším vyznáním stane toto vyznání proroka Izajáše:

Panovník Hospodin dal mi jazyk učedníků, abych uměl zemdleného podpírat slovem. On mě probouzí každého jitra, probouzí mi uši, abych slyšel jako učedníci. Panovník Hospodin mi otevřel uši a já nevzdoruji ani neuhýbám nazpět. (Iz 50,4n)

POŽEHNÁNÍ

Pán je věrný. On vás posílí a ochrání od zlého. A Pán nechť řídí vaše srdce k Boží lásce a trpělivosti Kristově. Amen

PÍSEŇ č. 498 Já bídny člověk, bídny hříšník (5–6)

VINICE HOSPODINOVA

postní

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista, který sám sebe vydal za naše hříchy, aby nás vysvobodil z nynějšího zlého věku podle vůle našeho Boha a Otce.

Bože zástupů, navrať se, shlédni z nebe, popatř, ujmí se té révy, kmene, který pravice tvá zasadila, letorostu, jež sis vypěstoval. Hospodine, Bože zástupů, obnov nás, ukaž jasnou tvář a budem zachráněni. (Ž 80,15n.20) Amen

PÍSEŇ č. 441 Svatá doba, Páně den (1-3)

MODLITBA

Mnohá jsou tvá obdarování, nesčetná tvá péče o nás, náš milostivý Bože. Za to vše od nás očekáváš důvěru, lásku a věrnost vůči tobě samému, očekáváš spravedlnost, pokoj a dobrotu ve vztazích mezi námi. Ani jedním, ani druhým ti však neoplácíme, neneseme ovoce dobrých skutků, ani ovoce pevné víry.

Prosíme, učiň nám zjevným, že jsi ve svém Synu Ježíši Kristu pronesl své první i poslední slovo lásky k tomuto světu i k našim životům. Prosíme, vylij svého Ducha na svou církev, aby byla místem, kde je v tomto světě přítomno tvé království. Místem, kde pod tvou vládou můžeme vstoupit a můžeme jí přijímat jako to nejdůležitější pro tento čas i pro všechny věky. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z První knihy Mojžíšovy, z 6. kapitoly, od 5. do 8. verše:

I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka...

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Proroctví Izajáše, z 5. kapitoly, od 1. do 7. verše:

Zazpívám svému milému píseň mého milého o jeho vinici...

Co jsem mohl ještě udělat víc, aby se chystaná akce podařila? Co jsem zanedbal? Kde jsem udělal chybu? Takové otázky si položí každý, kdo někdy připravoval akci pro druhé, a oni pak nepřišli. Anebo i přišli, ale celé se to nějak nevyvedlo. Zůstala pachut' rozpačitosti. Vynaložené úsilí přišlo vniveč. Nějak to celé nedopadlo podle našich představ. Co tomu chybělo?

Člověk se ptá a nezdá ho mrzí. Škoda, vždyť to mohlo být fajn. Ale nebylo. Je nám to líto. Někdo to vyjádří slzami, někdo vztekem. Ale ta lítost nad zmařenou příležitostí, nad vyplývanou energií a ztraceným časem je tím základním a nejsilnějším pocitem, který zažíváme.

O takové zkušenosti vypovídá i Izajášovo podobenství, píseň o vinici. Jen si to poslechněte: Úžasně podmínky, úrodný svah, kde dobré víno roste samo. Ale na to se majitel nespolehne. On udělá všechno pro to, aby ty podmínky ještě vylepšil. Zkypří půdu, odstraní kameny. Dá si s tím práci navíc, aby se dostavil dobrý výsledek. Pak vybere tu nejušlechtilější révu. Do dobrých podmínek kvalitní rostlinky. Připraví vše i na zpracování úrody.

Ale celé se to nějak nevydařilo. Akce s vinicí nepřinesla očekávaný výsledek. Jako úroda – jen pár odporných pláňat. Nastává lítost, zatrpkllost, smutek. A nastává čas kladení otázek: Co ještě mělo být jinak? Co mělo být líp? Proč se to celé nevyvedlo? Kde se stala chyba? Kde jsem udělal chybu já? Smutná zkušenost našeho světa, vzbuzující lítost. Víme, jak je nám to líto, když se nepovede, co jsme zamýšleli. Víme, jak nás to trápí. Otázky po tom, co jsme zanedbali a opomenuli, jsou neodbytné. A je dobře, že dokážeme pochopit a procítit, jak moc to mrzí.

Protože v té Izajášově písni o vinici jsme v roli těch, kdo zarmucují. Kdo to zavinili. Nejprve to sice vypadalo, že jsme jen náhodní posluchači jakési písně, pak z nás na chvíli byli rozhodčí, a když už jsme si v duchu připravili ortel, jsou z nás náhle viníci. Protože to my jsme ta vinice: „Vinice Hospodina zástupů je dům izraelský a muži judští sadbou, z níž měl potěšení. Čekal právo, avšak hle, bezpráví, spravedlnost, a hle, jen úpění.“ Církev předně, ale v posledku celý svět a každý z nás je výbornou sadbou. Ovšem s nevalnými výsledky, s nevalnou úrodou. Jsme těmi, kdo měli nést výbornou úrodu, ovšem sami od sebe vydáváme spíše trpká pláňata.

Co by měl Bůh udělat ještě navíc, abychom ho brali vážně? Máme prostor i čas k životu, můžeme v něm vydávat ovoce, dostali jsme tento svět i tento den. Boží náklonnost a požehnání nás provázejí, půda je kyprá a kameny jsou odstraněny, abychom o ně neklopýtali. Co ještě chybí k tomu, abychom jednali správně podle Božího úradku? My sami to máme posoudit. Povězme svému Pánu, co ještě víc by nám měl učinit. Kde udělal chybu, že je naše úroda taková, jaká je.

Až z toho běhá mráz po zádech. Co víc bychom měli ještě chtít? Dlouho bychom tu vypočítávali, co všechno jsme dostali. A přesto za námi zůstává tolik trpkosti, pachů nezdaru, pocity lítosti.

Je dobře, když sami víme, jaké to je cítit lítost nad nezdarem navzdory mnohé námaze. Pomůže nám to pochopit, co znamenají slova, jež zaznívají na začátku 6. kapitoly knihy Genesis: „Litoval (Hospodin), že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci. A řekl: ...lituji, že jsem je učinil.“ Ne o nich, o druhých, ale o nás jsou tato slova. My jsme tou vinicí, my jsme ti viníci.

Co si s ní – co s námi – teď dál počít? My v takové chvíli máme jednoznačné řešení: „Příště už se na to vykašlu, nic už pro to nedělám, nestojí mi to za to.“ Tak ať se stane i s tou vinicí: „Odstráním její ohrazení a přijde vniveč, pobořím její zídky a bude pošlapána. Udělám z ní spoušť, nebude už prořezána ani okopána a vzejde bodláčí a křoví, mrakům zakážu skrápět jí deštěm.“ Když nepříjde životodárná síla shůry, vše uschne – zůstane pustá spoušť. Když nebude ochranný plot, budou rostlinky polámány, zadupány a zhynou. Bez potřebné péče zplání vinice nadobro a zaroste plevem. Ano, to se může stát.

Možná si to nechceme připustit. Často takovou myšlenku odmítáme tak dlouho, až je pozdě, a ono se tak skutečně stane. Izraelci odvléčení do babylonského zajetí o tom věděli své. Komenský po dlouhých letech ve vyhnanství taky a zbyly mu už jen oči pro pláč nad zmírající Jednotou. Tak daleko někdy musí situace dojít, aby to došlo i nám lidem.

Ale tragédie není nevyhnutelná nutnost. Poučení už přece slyšíme předem a můžeme podle něj začít jednat. Aby to tak daleko dojít nemuselo. Týká se to všech oblastí našeho života: víry, politiky, ochrany životního prostředí atd.

Není to tedy beznadějné. Dá se to zastavit a nasměrovat jinak. „Ted' tedy, obyvateli Jeruzaléma a muži judský, rozhodněte spor mezi mnou a mou vinicí.“ Co bude dál, to je ted' vloženo do našich rukou. Ted' tedy rozhodněte vy! Bůh nám dává možnost vynést ortel, jak dál. Důrazně se nás ptá. Ne už na to, co by měl ještě navíc pro nás udělat, ale na to, jak se k tomu ted' postavíme. A to, jak se rozhodneme, je jen a jen na nás. Můžeme se obrátit zády, ale můžeme se také vrátit pod Boží pečující a ochrannou moc.

Ta možnost se nám otevírá díky tomu, co zaznělo v samotném úvodu Izajášových slov a co jsme možná přeslechli, ačkoli to tam bylo hned třikrát. Ten, jemuž se zpívá tato píseň, ten, který vysadil vinici, ten, který se nás ted' ptá, je „můj milý“. To znamená ten, který miluje. Který miluje mě. Ten, který miluje jednoho každého z nás osobně a který nám svou lásku vyjevil, dokázal a daroval ve svém Synu Ježíši Kristu. Právě on nám ted' předkládá, abychom rozhodli, jak ten náš vztah bude vypadat dál. Bude-li plný zarmoucení, které my budeme působit, anebo se změni v oboustranné potěšení. Každý za sebe to rozhodujeme, i všichni společně jako církev. Amen

MODLITBA

Bud' s námi, Bože. Sami bychom neobstáli. Ani proti světu, natož proti tobě. Bud' s námi svým Slovem i svou mocí a svou láskou. Ved' nás k životu, který je tobě i lidem kolem nás milý. Amen
PÍSEŇ č. 507 Zas k tobě, Kriste,úpím

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, ty nás učíš rozpoznávat scestí, ty nám dáváš sílu odolávat pokušením, tvá dobrota nám umožňuje vydávat Bohu milé ovoce. U tebe se nyní přimlouváme:

Ved' nás k pokání, když na první místo svých životů stavíme cokoli jiného, než Boha, tvého i našeho nebeského Otce.

Ved' nás k pokání, když jsme v pokušení opouštět společenství víry, tvou církev.

Ved' nás k pokání vždy, když ve jménu duchovnosti opomíjíme pozemské a tělesné potřeby svých bližních.

Ved' nás k pokání, když se chceme zajistit jinak než důvěrou ve tvou milost.

Ved' nás k pokání, když svou pravdou, svým pochopením a svým soudem hubíme lásku a působíme rozkol.

Ved' nás k pokání tam, kde kvůli strachu z toho, že bychom mohli pohoršovat, o tobě nevydáváme pravé svědectví.

Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích. (Mt 5,14–16)

POŽEHNÁNÍ

Pán je věrný; on vás posílí a ochrání od zlého. Pán nechť řídí vaše srdce k Boží lásce a k trpělivosti Kristově. Amen

PÍSEŇ č. 441 Svatá doba, Páně den (4–5)

PODÍVEJTE, ŽE TU NENÍ! velikonoční

VSTUPNÍ SLOVA

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci, zvítězil svou pravicí, svou svatou paží! Hospodin dal poznat svoji spásu, zjevil před očima národů svoji spravedlnost, na své milosrdenství se rozpomenul. (Ž 98,1–3a) Amen

PÍSEŇ č. 98 Zpívejte Pánu nové písně

MODLITBA

Je to dnes tvůj den, Pane. Den tvého vítězství. Den, kdy jsi dal Ježíši, tomu ukřižovanému, povstat k vítězství. On, ubitý lidskou ne-spravedlností, on, který dal nakonec celý svůj život, on, který ti sloužil až do smrti kříže – on povstal. Vítězně zvedl hlavu. A my ho chceme i v tomto shromáždění vítat. Slavit tvé vítězství. Slavit předivnou moc, vyvádějící z beznaděje, slavit vítězství nad smrtí, slavit evangelium o vzkříšení. Dej nám tedy potkat slovo pravdy. Otevři srdce pro zvěst života. A spoj nás do společenství, které nic nedá na smutky a beznaděje, ale vděčně přijímá dary tvé životodárné milosti. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 27., verše 55. až 66.:

Zpovzdálí přihlíželo mnoho žen...

PÍSEŇ č. Svítá 25 Byl jsi tam, když byl křižován můj Pán

KÁZÁNÍ

Druhé čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, 28. kapitoly, od 1. do 10. verše:

Když uplynula sobota a začínal první den týdne...

Podívejte se, že tu není – a pak rychle za učedníky! Tak by se dalo vystihnout ve zkratce Matoušovo evangelium z velikonočního jitra. Podívejte, že tu není! Hrob je prázdný! Kamenná deska, co měla střežit Ježíšův věčný spánek, je odvalena, země se třese, a pravidelné návštěvnice Ježíšových kázání se třesou ještě víc. Pilátova ochranka je zalezlá, protože útok přišel úplně z jiné strany, než čekali... A na kameni, který měl do světa hlásat „tady spí věčný spánek ten galilejský podivín“ – na tom náhrobním kameni drze sedí andělský vandal a hlásí: Podívejte se, že tu není, a pak rychle za učedníky!

Není tady! Není v tom hrobě, kam ho s takovou láskou a péčí uložil Josef z Arimatie. Není tady, v tom hrobě, co ho střeží římská ochranka. Není tady, v tom hrobě, který zbožné uplakané posluchačky Ježíšových kázání přišly ještě jednou zkontrolovat (možná, aby dětem či vnoučatům pověděly, kam chodit Ježíšovi na hrob). Není tady, u svatého města Jeruzaléma, tradičního centra vši zbožnosti. A jestli ho chcete potkat, musíte někam úplně jinam. A pěkně rychle!

Evangelista Matouš si dává záležet na tom, aby dosvědčil: **Lidsky je to otřesná zkušenost.** Už podruhé během tří dnů se třese země. Protože Velký pátek i velikonoční jitra, jitra prvního dne po sobotě, to jsou otřásající zkušenosti. Jeden den před sobotou se trásla země a s ní pohanská římská popravčí četa. Prvního dne po sobotě se zas třese země i římská ochranka, ale také ženy, Ježíšovy učednice. Nikdo o Velikonocích nezůstává ušetřen otřásající zkušeností, že s Ježíšem i jeho Bohem je to jinak. Úplně jinak, než jste si, sestry, myslely. Úplně jinak, než si představuje láska blízkých i ozbrojený nepřítel.

Zasáhl Bůh. **Zasáhl Stvořitel.** Třese se země, protože cítí: stvořitelské činy ještě neskončily. V šesti dnech učinil Bůh nebe a zemi, sedmého dne odpočinul, a pak osmého dne překvapivě ukázal, že ještě neodešel do důchodu. Vzkřísil Ježíše. Stvořil nový den, stvořil

novou nadějí, stvořil z ukřižovaného Ježíše vzkříšeného Pána. A nikdo nezačne z plných plic zpívat "Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal!" Ne, třesou se. Bály se bázní velikou. Protože jim začalo docházet, že ono je to všechno úplně jinak: Jinak, než nám říkaly naše city. Jinak, než nám říkaly naše zkušenosti s Ježíšem. Jinak, než nám velela zkušenost životní, že když někoho drapsne ta římská svoloč – a pak i smrt, nemá už šanci...

Církev se dnes často (hlavně tam, kde je vidět) prezentuje jako spolek, který umí správně oprašovat starobylé náboženské tradice, rozumí stvořitelským řádům i správným odvěkým morálním zásadám. Z toho jakoby čerpá svou důležitost, svou vážnost. Teď se toto sebeporozumění hroutí jak domeček z karet, ale nikdo se směšnosti té předchozí nafouklosti nesměje. Všichni žasnou a třesou se. Neboť ty, co se tváří, že do jeho věcí vidí, sám Bůh zas jednou načapal na hruškách.

Protože ke komu se Hospodin stvořitelsky sklonil? Komu že to dal povstat? Ukřižovanému! A to není vůbec zbožné označení Ježíše. To je zároveň nové nasvícení všeho, co se dělo na Velký pátek.

Tehdy znalci správného náboženství a správných životních postojů na Ježíše pokřikovali: Sestup s kříže! Dokaž, že je Bůh na tvé straně! A křičeli to jako ti, kteří si byli ve svých ornátech a talárech, ve svých ministerských i soudcovských křeslech hluboce jisti: Ježíš je troška. Totálně se zmýlil. Bůh je na naší, nikoli na jeho straně. Teď se karta obrátila – ale ten šok pramení z toho, že s touhle kartou nikdo předtím nepočítal! **Co je to za Boha**, když se navzdory všemu nadání přiznal k tomu velkopátečnímu ztroskotanci? Jak to, že nepotvrdil ve funkci ty zběhlé a zkušené náboženské činitele z velerady, ani nikoho dalšího z těch, co prý určují běh dějin a momentální poměry, jako je Pilát a jeho legie...? Co to je za Boha, že se tak jednoznačně a výhradně postavil za toho posmívaného, bezmocného velkopátečního ztroskotance? Je to šok, tohle zjištění, že se Bůh cele postavil za Ježíše. Jak kdyby byli otec se synem, nebo co.

V tom velikonočním jitru se netřese jen země. Ona se tu třese taky zbožnost, náboženské pravdy i církevní konvence, lidové představy o pánu bohu i lety prověřené společenské hodnoty..., prostě všechny obvyklé jistoty, moudra a pravidla, co prý vždycky platily mezi nebem a zemí.

Posel toho šokujícího nebeského Stvořitele ovšem nechce svou zprávou jen ohromovat a bourat. **Jeho zpráva chce taky cosi nového zbudovat.** Posílá ženy k Ježíšovým učedníkům s tím, že jim mají předat zprávu, která je neméně šokující: Jejich Pán s nimi znova počítá! I když ve zkoušce věrnosti svému Mistru totálně propadli, i když už nejspíš někam zalezli a koukají, aby se o nich nevědělo, i když se Petr – pod dojmem Ježíšova ponížení a jeho prohry – svého Pána natřikrát zřekl a vyznal, že opravdu, ale opravdu není jeho učedníkem, přece je mají ženy vyhledat a shromáždit a vyslat na cestu za jejich Pánem.

A nejen to. Když se na cestě za svým úkolem potkají se vzkříšeným Pánem, prohlásí Ježíš o té partě neschopných, ustrašených a nevěrných: To jsou mí bratři! Vzkříšený nepřichází posoudit učednické schopnosti a nepřichází ani jako nečekaný vítěz, který dá svým služebníkům takřkajíc sežrat jejich selhání... On o nich prohlásí: To jsou mí bratři! Ten naprosto nevyhovující materiál, co neprošel zkouškou pevnosti, to je skála, na níž zbuduji svou církev.

Těžko lze jinde než právě ve velikonočních událostech najít pádnější doklad, že církev nikdy nebyla, není a ani nebude žádný pevný mravní vzor ježíšovských zásad. V globále vzato, jsme nepoužitelný materiál, a těch pár věrných svědků, jako byl např. Přemysl Pitter, to nevytrhne. Kdyby to zůstalo jen na nás, už by tady žádné evangelium dávno neznělo. Svým způsobem je ta kritizovaná česká podezíravost vůči církvím a jejich představeným docela oprávněná.

Ale ještě je tu ten podivný Bůh. Bůh, jemuž Ježíš vydával svědectví, jehož Království zvěstoval jako předivnou moc, co je ti docela nablízku. Bůh, co se ujal té odepsané ukřižované trosky. Dal mu povstat. Vyvedl ho z otroctví smrti. Prolomil vězeňská vrata jeho hrobu a ozvěnu jeho stvořitelského činu můžeš slyšet i z andělského zvěstování a Ježíšova pozvání: I když vám svědomí či vaše okolí stokrát říká, že mne nejste hodni, přece pojd'te za mnou!, přece s vámi počítám!

Nepřeslechněme ovšem, **kterým směrem nás vzkříšený Pán posílá:** POSÍLÁ nás DO GALILEJE. Což neznamena na turistickou pouť do svaté země, právě naopak. Jít od Jeruzaléma do Galileje, to znamená přestat se zbožnou turistikou k Ježíšovu hrobu a vydat se do světa, ven z kostela, ven z míst, kde jsme byli zvyklí slýchat zbožné

řeči a zpívat zbožné písně. Jít do Galileje, to znamená jít na místa považovaná dosud za podivně špinavá. Tam, kde z našeho (evangelického) pohledu žijí lidé se špinavými hodnotami, špinavými penězi, nebo se živí špinavou politikou. A my se tam smíme rozběhnout, s důvěrou, že ani tam nezůstaneme sami, ale znova a nečekaně tam toho Pána naděje a života potkáme.

A když se tam ty ženy vydaly – hle, Ježíš! Takhle potkává církev, stvořená ve velikonočním jitře, svého Pána: Když se rozběhne směrem, kterým jí božíhodové kázání ukázalo. Najednou narazí na Ježíše. Není ono to náhodou nějaké znamení? Je. Je to znamení toho, že jdou dobrým směrem. Když Máří Magdaléna a její kolegyně podstoupily ten otřes, když se nechaly navzdory svým zkušenostem pozvat k radosti a novému začátku, když přijaly úkol suplovat zatím nesvatého Petra a jeho neviditelnou chlapeckou partu, vydaly se směrem, kde narazíš na blízkost vzkříšeného Pána.

My jsme se dnes mohli nechat oslovit úplně stejně. Nechat ze sebe evangeliem stvořit lid Kristův – a vydat se za něj. A první kroky do Galileje vedou kolem jeho stolu. Tady ho můžeme slavit jako toho, který nám s přátelstvím vstoupil do cesty – a ujistil, že po ní nejdeme sami. Amen

MODLITBA

Vyznáváme, náš Pane, že evangeliu nerozumíme jako svědectví o síle tvé stvořitelské obnovy. Trápí nás, jak lidské životy směřují ke smrti, jak lidská chamtivost rozvrací vztahy mezi lidmi a ničí krásu a bohatství tvého stvoření. Jsme zděšeni tím, kolikrát se vítězně projeví nenávisť, fanatismus, podrazáctví, ale nedokážeme tomu všemu čelit s nasazením svědků tvého vzkříšení. Tvé dílo pohřbíváme, místo co bychom z něj čerpali posilu. A pak nám zbývá úzkostlivost, pečování o sebe a zahořklost, život ve stínu smrti. Ty nám však, Pane, posíláš své svědky a oslovuješ velikonočním evangeliem. Tak se dávaš poznat jako zachránce ze všeho, co dusí lidskost. Tak dávaš vzrůst víře. Tak umožňuješ žít ve svobodě dětí Božích. Děkuje ti za to. Amen

PÍSEŇ č. 341 Veleben Bůh buď, jeho čin

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Veleben buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. Pane náš - děkujeme, že přicházíš doprostřed našeho života, abys nás obnovil mocí svého milosrdenství. I teď (u Kristova stolu) jsme směli zakusit, že přicházíš, abys obnovil vládu svobody, pravdy, pokoje a spravedlnosti v našich srdcích, v našich vzájemných vztazích i v celém tvém světě. Tak z nás tvoříš svědky tvého díla a otevíráš náš život ke službě druhým. Za to vše přijmi náš dík.

Otevřel jsi, náš Pane, v tomto jitře novou cestu k budoucnosti tvého stvoření. Proto se modlíme za všechny, na něž dopadají minulé selhání, i za ty, kdo nemohou dál.

Moc smrti byla poražena Ježíšem z Nazareta, prvorozeným ze všech lidí - a proto tě prosíme za ty, jež zaskočila smrt, za ty, jimž došly síly k životu i k lásce.

Překvapuješ svou nenadálou blízkostí – a proto tě prosíme za všechny, kdo zůstali sami, uzavřeni v chladu, nemoci, cizotě a samotě, kdo se topí ve svých problémech.

Tvé evangelium dosvědčuje blízkost pokoje. Prosíme tedy za ty, kdo žijí na místě válečných konfliktů, kdo jsou vyháněni ze svých domovů, za běžence, mučené a týrané.

Vzkříšení Kristovo přináší smíření - proto prosíme za rozbité domovy, rozpadající se manželství, za zneprátené národy, státy a rasy.

Velikonoční evangelium tvoří nově tvůj lid - proto tě prosíme za křesťany a církve všech vyznání, za stálost v protivenstvích, za novou víru pro ty, kdo odpadli, i za citlivost vůči problémům těch, kdo nežijí v dostatku a pokoji jako my.

Společně se modlíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti; běžím však, abych se jí zmocnil, tak jako mne se zmocnil Kristus Ježíš. Bratři, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši. Kdo je dokonalý, ať smýšlí jako my; a jestliže v něčem smýšlíte jinak, i to vám Bůh objasní. Jen k čemu jsme již dospěli, toho se držíme. (F 3,12–16)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 346 Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal

BYL UKRADEN povelikonoční

VSTUPNÍ SLOVA

Oko Hospodinovo bdí nad těmi, kdo se ho bojí, nad těmi, kdo čekají na jeho milosrdenství, aby ze smrti je vysvobodil, naživu zachoval v čas hladu. Naše duše s touhou vzhlíží k Hospodinu, on je naše pomoc, náš štít. (Ž 33,18nn) Amen

PÍSEŇ č. 353 Aj, Pán kraluje, božskou čest maje (1-4)

MODLITBA

Jsi nám zdrojem veselí, Bože a Otče, jsi nám písničkou naděje. Vždyť ses třetího dne přiznal ke svému zavrženému Synu. Nedovolils, aby zvítězilo tupé násilnictví, překazils plány těch, kdo se cítili pevně v sedle. A my, tolikrát ubití a bezradní ze světa, kde – jak se nám zdá – vítězí právě tupost a násilnictví, neštěstí a smrt, my smíme díky evangeliu o vzkříšení znovu povstávat, vydávat se na cestu, zpívat a veselit se z vítězství ukřižovaného Krále lásky. Děkujeme za důvěru, že nezklameš ty, kdo na tebe očekávají, a děkujeme za evangelium, které takovéto důvěře umožní vyrůst. Věříme, že je potkáme i dnes, pro Ježíše Krista, našeho živého Pána. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je zapsáno v Evangeliu podle Matouše, od 62. verše kapitoly 27. do 7. verše kapitoly 28.:

Nazítrí, v den po pátku, shromáždili se velekněží a farizeové u Piláta...

PÍSEŇ (Svítá) č. 324 Šly zrána ke hrobu

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, 28. kapitoly, od 11. do 15. verše:

Když se ženy vzdálily, někteří ze stráže přišli do města...

Budete všude říkat, že byl ukraden. Tohle přikázání zní v Matoušově vyprávění o Ježíšově vzkříšení skoro jako jakési závorky, které velikonoční evangelium obkličují zepředu i zezadu. Je to vskutku depresivní obkličení. S ženami běží sice do světa radostná zvěst z jitra prvního dne po sobotě, ale s římskou vojenskou ochrankou se rozbíhá do světa slovo, které evangeliu bere půdu pod nohama, pošpiňuje od základu jeho hodnověrnost a dělá z něj pouhou propagandistickou křesťanskou záležitost.

Budete všude říkat, že byl ukraden, slyší vojáci. Jak se ocitli u Ježíšova hrobu? Měli zabránit tomu, aby odtud nebylo Ježíšovo tělo ukradeno. Ti, kdo nachystali velikonoční intriku na Ježíše, dostali totiž strach. Co kdyby učedníci přišli na ještě fikanější nápad – totiž, kdyby se jim podařilo rozhlásit, že byl vzkříšen?! Tím by konečnou prohru Ježíše obrátili v jeho konečné vítězství. Jestli s něčím takovým vylezou mezi lidi, bude to mediální bomba, která zhatí všechny doposud úspěšné plány, jak Ježíše definitivně vymazat ze srdcí, myslí i učebnic náboženství. Proto si o sobotě vyžádali velekněží slyšení u Piláta a vymohli si, že k hrobce s ukřižovaným pošle strážnou rotu, která zamezí všem případným fámám. – Evangelista cituje latinský výraz „kustodia“. Jako kdyby je slyšel, jak si to mašírují k hrobu: Zastavit stát! Raz dva! Na místa! Střežit hrob... teď! Jednotka zaujala postavení a hlídá mrtvého krále Židů...

Jenže – v tom slavném jítře prvního dne po sobotě – **najednou není koho hlídat.** Past na Vzkříšeného padla sama do pasti. „Není zde, byl vzkříšen, jak řekl,“ kázal anděl ženám. A zatímco v ženách toto kázání způsobilo bázeň, i velikou radost – na účet důležité kustodie se koná jen ochromující překvapení: To jsme jako drželi stráž u prázdného hrobu?! A kdo koho tady vlastně podvedl? I kustodia prožívá bázeň, otrásající zjištění, že všechno je jinak; šok ze setkání s mocí Svatého

Izraelského, která v jitře velikonočního dne dokázala už ochromit jináččí eskadry, včetně eskadry smrti... A pak jdou a dopotácejí se až k těm, kteří si je najali, a vyřizují „všechno, co se stalo“. Všechno: Nejen, že hrob je prázdný, ale že podle andělského kázání se stala právě ta nejnečekanější – a nejzávažnější událost: Bůh se postavil za toho ukřižovaného a definitivně ho POSTAVIL na nohy.

A teď to pro změnu vypadá přesně naopak – totiž, **jak bezbranná je zpráva o velikonočním vítězství**: Protože s adresáty ta úžasná zpráva o vzkříšení a prázdném hrobě ani nehne. Sbor velekněží a starších nepadne na kolena. Nezačne vyznávat svou zatvrzelost. S naprosto chladnou hlavou začnou organizovat, jak napravit nezdařené plány. Obratem vymyslí a zaplatí kampaň, která má už dopředu velikonoční evangelium postavit do nejhoršího světla: Jděte, a všude, kam přijdete, vyřídte, že ukřižovaného Ježíše jeho učedníci ukradli. To je přece vysvětlení, kterému dá každý zapravdu. Uvidíme, jestli se po takovéto mediální masáži najde nějaký blázen, který by dal na nějaké kázání o vzkříšení ukradeného ztroskotance... *Budete všude říkat, že byl ukraden...*

Evangelista klade vedle sebe tyhle dva děje záměrně. Má nás potkat otřásající síla Kristova vzkříšení. Ale hned v dalším sledu slyšíme: Pozor, na lidi to nebude fungovat jako mávnutí kouzelného proutku. Vstupujete s tímhle božíhodovým evangeliem do světa, který vám rozhodně není nakloněn poklepávat po rameni a říkat: vítejte milí učedníci a učednice, zrovna na něco takového jsme čekali. Kdyby měli tehdy Blesk, určitě by se toho chytil – a nějaká MF Dnes by to z od něj s chutí převzala. Ježíš byl ukraden! Na to přece lidé slyší – tehdy i dnes. Ne, že zvítězila láska nad nenávistí a pravda nad lží. S tím Ježíšovým vítězstvím, to jsou jen nějaké zákulisní intriky, náboženská politika. Víme přece, jak to chodí...

Síla Matoušova příběhu je právě v tom, že odpovídá naprosto reálným zkušenostem z toho, jak to v tomhle světě a jeho dějinách chodí. Ve velkém i v malém. Lidi se třepou v otroctví, dusí se v beznaději. Pak přijde šok, překvapení – provalí se svoboda. Ale než se stačíš rozkoukat, než přestaneš cinkat klíči – už se zas začnou rozmáhat intriky lhářů, všelijakých šíbrů a osnovatelů podrazů... Má to cenu, nechat se v tomhle světě pozvat k nějakému doufání – k nějakému nasazení

pro dobrou věc? – Evangelium není naivní. Ví, jak snadno se znova zvedne hlas lži – jak nezníčitelné jsou praktiky podvodníků. A ví také o zhoubnosti naší vlastní nedůvěry: Když se nečekaně podaří něco dobrého, spíš věříme vlastní skepsi, než bychom se radovali z vítězství dobré věci.

Ale právě uprostřed takového světa a takového životního rozpoložení se velikonoční písnička zpívá. Není to žádná relaxační melodie, vhodná leda tak do církevních obývacích. Zpívá se ve světě, kde dílu Vzkříšeného, dílu naděje a obnovy dokážou lidé (dokážeme my lidé) házet klacky pod nohy. Sem evangelium vstupuje: do světa polopravd, lží, pomluv a falešných inscenací. Ba dokonce můžeme dodat: do světa, kde lecjaká mediální masáž – dobře zaplacená – má pořád ještě větší účinky, než velikonoční kázání.

Ano, na Boží hod zní jasně: Kristus vstal z mrtvých! V Krédu to vyznáváme výslovně: třetího dne vstal z mrtvých! Příběh spásy neochvějně zamířil ke svému vítěznému završení. Začal čas obnovy lidských srdcí i celého stvoření! Ale – pořád se tomu ještě dá nevěřit. Pořád tu může zaznít překroucená varianta tohoto kréda: třetího dne byl ukraden. Vždy znova se tohle evangelium jedněm stane zdrojem nesmírné radosti, zdrojem nečekané naděje, s kterou opravdu, ale opravdu nemusíš už nikdy házet flintu do žita... Zatímco takové, kdo chtějí být pány nad pravdou a rozhodovat, kdy smíš mít naději a z čeho se radovat – takové bude tohle evangelium provokovat, dráždit a budou mu hledět zacpat ústa, očernit ho, znemožnit. *Budete všude říkat, že byl ukraden.*

Ale tady ještě nemůžeme skončit. Protože my už jsme také slyšeli, že všechny rouhačské, zlehčující výpovědi, které z úst protivníků zaznívají na Ježíšovu adresu, jsou zvláštním způsobem pravdivé. *Jiné zachránil – sám sebe zachránit nemůže*, posmívalo se náboženské panstvo i zástupci římských legií – na Velký pátek Ježíšovi. Přitom slova jejich posměchu vystihla základní důrazy jeho příběhu líp než lecjaký katechismus.

Ke vzkříšení zase nabízí zlehčující vysvětlení: Budete všude říkat, že byl ukraden. Ale my můžeme říci, že s takovouhle vizitkou se Ježíš ani zdaleka neocitá v té nejhorší společnosti. BÝT UKRADEN – to v dějích Izraele patřilo právě k příběhům postav hodně zvláštních,

postav (vlastně) mesiášských. Za všechny jmenujme toho nejznámějšího: ukraden byl Josef – ten zvláštní vizionář, který svými sny vzbudil zášť svých bratří, byl odeslán na cestu do říše smrti, Egypta, z hrobu egyptské kobky slavně vstal, aby přinesl záchranu mnohým, a svým bratřím smíření. – Být ukraden – to patří v příbězích vyvoleného lidu k vizitce těch, kdo prošli peklem, vyhnanstvím, hořkou opuštěností, aby nakonec přinesli záchranu, možnost nového začátku mnohým.

Ta lživá pověst, kterou okupantští žoldáci za úplatu roznesli o Ježíši do celého civilizovaného světa, může tedy v posledu navést na dobrou stopu: Nebojte se věřit v toho, který byl ukraden. Vždyť je to příběh toho, který si „nechtěl slávu Syna Božího ukradnout pro sebe, ale sám sebe zmařil“, vzal na sebe naše lidství ve vši jeho okradenosti a zbídačenosti, a to až do smrti na popravišti. Ale Bůh ho neponechal v majetnictví smrti. Ukradl ho, a tak znemožnil samo panství smrti. Od té doby mohou všichni okradení o radost a lásku a naději a život nacházet u tohoto Ukradeného bohatství záchrany, nového žití i pravé naděje. Amen

MODLITBA

Často nemáme sílu ani chuť připomínat si tvé evangelium jako moc života uprostřed všedních zápasů, Pane. Pohlcují nás obavy o církve i strach ze světa, v němž žijeme. Tys nás však znovu oslovil zvěstí o vzkříšení Ježíše Krista. Vzdáváme ti dík, že ty sám dáváš vyrůst nové důvěře, vyvádíš na cestu záchrany, zmocňuješ k novým úkolům.

Amen

PÍSEŇ č. 662 Do země se skrývá

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, když slyšíme o tvém bohatství záchrany a nového žití, smíme s novou důvěrou předkládat své prosby. Předkládáme ti dnes úděl lidí chudých. Prosíme za ty, kdo byli ožebračeni, za ty, jimž je upírána mzda, za ty, kterým se mění životní podmínky k horšímu.

Předkládáme nouzi a strádání těch, kdo utíkají před násilím. Prosíme za ty, kdo v naší zemi hledají bezpečí a možnost nového začátku. Tebe prosíme i za ty, kdo chrání společnost před bezprávím a násilím. Za policii, armádu. Posiluj tu ochotu sloužit zájmům spravedlnosti a odolávat zájmům mocných a vlivných. Prosíme i za ty, kdo pracují s informacemi, za novináře, redaktory a vydavatele. Chraň je před svodem manipulovat s lidmi skrze fámy a polopravdy. Prosíme za tvé svědky v této zemi. Dávej nám rozpoznat, kde je naše místo, a odvahu nalézt a říci pravé slovo v pravý čas. Čiň z nás společenství věrohodné, které v tomto rozporuplném světě slouží tobě a evangeliu tvého poníženého a přec vítězného Syna. V jeho jménu se společně modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Slyšeli jste, že bylo řečeno: Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřítele svého. Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. Bude-li milovat ty, kdo milují vás, jaká vás čeká odměna? Což i celníci nečiní totéž? A jestliže zdravíte jenom své bratry, co činíte zvláštního? Což i pohané nečiní totéž? Buďte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec. (Mt 5,43–48)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista se všemi.

Amen

PÍSEŇ č. 353 Aj, Pán kraluje (5)

VZKŘÍŠENÝ PŘINÁŠÍ POKOJ

povelikonoční

VSTUPNÍ SLOVA

Ostříhej mne, Bože silný, neboť v tebe doufám. Představuji Hospodina před obličej svůj vždycky, a kdyžť jest mi po pravici, nikoli se nepohnu. Z té příčiny rozveselilo se srdce mé a zplésala sláva má, ano i tělo mé v bezpečnosti přebýváti bude. Nebo nenecháš duše mé v pekle, aniž dopustíš svatému svému viděti porušení. Znamou učiníš mi cestu života; sytost hojného veselí jest před obličejem tvým, a dokonalé utěšení po pravici tvé až na věky. (Ž 16,1.8-11) Amen

Pokoj vám všechněm, kteříž jste v Kristu Ježíši. Amen

PÍSEŇ č. 639 Hned zrána vzdej díky

MODLITBA

Pane, kdybys přišel s lidskou mocí a pozemsky obvyklou silou, mnohé by se změnilo jako na povel, nastal by pořádek, ale v lidských srdcích by se objevil strach. Kdybys přišel jako neporazitelný vojevůdce, zřejmě by nastal vnější mír, ale v mnohých srdcích by se rodil odpor a nechuť ke všemu, co jsi přinesl. Kdybys přišel jako politický vůdce, zřejmě by ve vládách nastal klid, ale mezi lidmi by zněly nářky a nespokojenost. Proto děkujeme, že přicházíš tak, jak přicházíš. Tiše, do srdcí lidí, skrze Slovo a přítomnost v Duchu a pravdě. Tak jak to opravdu může změnit naše smýšlení, nastolit pokoj a mír v lidských srdcích a odtud dál a výš. Prosíme, přijď se zvěstí o pokoji také mezi nás. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

První čtení poslyšte z Evangelia podle Jana, z kapitoly 6., od verše 16. do 21.:

Když nastal večer, sestoupili jeho učedníci k moři...

PÍSEŇ č. 631 *Nám pomoz, Pane milý*

KÁZÁNÍ

Druhé čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Jana, z kapitoly 20., od 19. do 23. verše:

Téhož dne večer – prvního dne po sobotě – když byli učedníci ze strachu před Židy shromáždění za zavřenými dveřmi...

Vypadá to skoro jako začátek akčního filmu: skrze zavřené dveře přichází on - hrdina. Vzkříšený vrací úder! Tak by se ten akční trháček mohl jmenovat. Hlavní hrdina by v něm povstal z hrobu a s nabytými zázračnými schopnostmi by se vrátil mezi své přátele a hlavně nepřátele – aby si to s nimi ručně a stručně vyřídil. A tak dokončil, co nestihl za života. Procházel by zdmi, žádné dveře by před ním nebyly jisté, nepřátele by nacházel zdánlivě v klidu a bezpečí jejich domovů a pokojů. Od Piláta, přes velekněze až po posledního římského vojáka a judského kolaboranta. Pěkně v detailech by předváděl své jizvy a otevřené rány a dělal stejně takové a ještě horší do těl nepřátel, dokud by nezbyl poslední. Nakonec by se k němu přidalo celé Judsko a on by stanul na Siónu jako pravý král, jako největší z izraelských králů, a jestli nezemřel, kraluje tam dodnes. A co jen tam, na celém světě! Vzkříšený je zpátky, ale žádné vzkříšení nečeká ty, kdo se ho pokusili odstranit! Je zpátky, volaly by plakáty a reklamní poutače. To by byl trháček!

Ale Ježíš se vrací k těm svým, a ač má působivé entrée (působivý vstup), když přichází skrz zavřené dveře, vše ostatní se děje spíš obyčejně. A svědky toho všeho je jen pár zbylých učedníků, mezi něž Ježíš přichází s pozdravem *‘Pokoj vám’*. Vystrašení učedníci, zalezlí a zamčení na sedm západů, nic jiného neunesou. Ne nějaké vraždící monstrum, nebo vojevůdce, který by z nich najednou začal dělat armádu. Přichází za nimi ten stejný (a přece jiný) Ježíš, jakého znali, a nic

a nikdo ho v tom jeho přicházení za svými nezadrží. Stal se zázrak. Přichází z hrobu, je s nimi a opět jen s těmi slovy 'Pokoj vám'.

Právě s tou základní zvěstí o pokoji – jen s ní – přináší s sebou to podstatné, co my lidé potřebujeme už od dětství: Neboj, jsem s tebou. A Ježíš tu zvěst přináší i ve smrti. I do té uzavřenosti učedníků, do strachu a do nepokoje skupiny, která si myslí, že je u konce s dechem a snad se vším.

Pokoj vám, jak jste tady sevření a uzavření ve své ulitě a ve své společnosti. Upokojte nejprve svá srdce. Upokojte se od strachu. A třeba i od pocitu ohrožení a od chuti na odplatu.

Tohle je základní poselství Vzkříšeného pro poděšenou skupinku jeho učedníků. „Nebojte se“, opakoval Ježíš mnohokrát v různých situacích. Strach je podle něj opakem víry. Ne nevěra, ale právě strach se skrývá za tím, že člověk už nikomu věřit nechce. Už nevěří tomu, že by byla nějaká naděje, že o něj někdo stojí, že k němu někdo přichází i přes různě zavřené dveře. Strach uzavírá na sedm západů, před vším a před každým.

Sem všude Ježíš přichází. Přichází ke své církvi. Tak přišel za svými učedníky, když byli tehdy zavřeni, a zvěstoval jim pokoj. Tuhle zvěst pokoje do různých uzavřených nepokojů máme nést dál.

A pak Ježíš učedníkům znovu řekl: *Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.* Je to základní zvěst evangelia o živém a přítomném Kristu. Už se nemusíme (tolik) bát, máme proti tomu všemu oporu. Někdo za námi přišel, někdo se vloupe i do těch našich nejuzavřenějších nepokojů a strachů. Upokojuje nás samotné a my tento pokoj máme předávat dál. To je ten základní pokoj následovníka Kristova, který nemusí zničit ani smrt. To je zvěst, o kterou lidé stojí, ač to možná neřeknou a třeba to ani nevědí, nebo si to neuvědomují.

Bratři a sestry, evangelium není složité. Je o pokoji a vede k němu. Evangelium je zvěst o Ježíši, který přišel z toho nejhoršího strachu, prošel i smrtí, aby zvěstoval pokoj i do těch nejtemnějších koutů lidského žití. Tento pokoj je opakem strachu a ustrašenosti. Tento pokoj nám nemůže být naordinován zvnějšku, po světsku. Kdyby Ježíš přišel jako nějaký diktátor a nastolil diktaturu pravdy a lásky, v lidských srdcích by stejně vítězila spíš nespokojenost.

Ale zároveň poznáváme, že si ten základní pokoj nedovedeme dát sami. Třeba si jej zajistit nějakou meditací, nebo duchovním cvičením. Přijímáme ho zvnějšku, ale jinak než nějakým nařízením. Ježíš svým učedníkům říká: Přijměte Ducha svatého. To je biblický způsob, jak vyjádřit, že tento pokoj pochází odjinud, ne z našeho nitra. Ten pravý pokoj je něco, co je nám darováno.

Lidské srdce samo si dovede pracně navodit pokoj jen tehdy, když znepokojivé myšlenky vytěsní. Uteče, zavře se, jako učedníci tehdy. Naproti tomu pokoj, který přichází od Boha, nám umožňuje, abychom vzali existenci zla vážně, ale nad to věřili v Boží dobrotu. A abychom se otevřeli, druhým lidem i navenek světu.

Tenhle pokoj zaslubuje Ježíš. Ten Ježíš, který vzal moc zla na sebe, okusil ji na vlastním životě i těle, zakusil mučení, posměch a prošel smrtí, ten říká s plnou vahou: Pokoj vám. Ten, který si svůj pokoj nenechal vzít. Ten, u něhož pokoj nezplaněl v nenávist ani v pomstu. On zaslubuje a dává svého Ducha i nám. Tak jsme s ním spojeni. V utrpení, ale také v tom, ba právě v tom, že s ním smíme zažívat pokoj.

A tenhle pokoj máme dávat dál. Skrze odpuštění. Odpouštět druhým, ale i sobě. *Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.* Za tím nemusíme hledat žádnou složitost. Odpustíte-li, potom je odpuštěno, nepokoj je uklizen. Neodpustíte-li, nepokoj zůstává. V tom je velká moc církve a křesťanů – vědět o uzdravující moci odpuštění a k ní stále znovu směřovat. Amen

MODLITBA

Pane, žasneme nad tím, co přinášíš, a děkujeme za tvůj pokoj, který je jiný, než ten, který dává tento svět. Dej, ať jej přijímáme, ať otevírá naše srdce a dveře našich domů, tak abychom vykonávali to, k čemu jsme povoláni, abychom i my pokoj šířili. Kéž se nám to moci tvého Ducha daří. Amen

PÍSEŇ č. 632 Neskládejte v mocných naději

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Modlíme se za pokoj pro všechny vystrašené, za pokoj všem nemocným, ale také za hluboký vnitřní pokoj pro všechny ostatní. Prosíme, aby všem znepokojeným zableskl ve tmách paprsek míru. Aby tvůj pokoj, Bože, rozčísl všechny bojové fronty, aby vstoupil jako nová atmosféra mezi všechny znesvářené, příbuzné i cizí. Prosíme, abys navštívil ty, kdo se uzavřeli před světem. Se svým trápením, se svou nemocí, se svou závistí, se svou neochotou odpustit. Prosíme o pokoj také pro nás, kteří jsme někdy vystrašení a znepokojení tím, že nás ubývá, nebo že život, který jsme vedli a na jaký jsme byli zvyklí, je najednou jiný. Prosíme, aby církev, tento sbor, i každý jeho jednotlivý člen byli také zvěstovateli pokoje ve svém okolí. V pokoji s tebou, který jej nabízíš, myslíme každý v tichosti na to, co ti chceme svěřit...

A také v modlitbě společné, která nás spojuje s tebou i s Kristem: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

'Chceš-li milovat život a vidět dobré dny, zdržuj jazyk od zlého a rty od lstivých slov, odvrát se od zlého a číň dobré, hledej pokoj a usiluj o něj. Vždyť oči Páně hledí na spravedlivé a jeho uši jsou otevřeny jejich prosbám, ale tvář Páně je proti těm, kteří činí zlo.' Kdo vám ublíží, budete-li horlit pro dobro? (1Pt 3,10-13)

POŽEHNÁNÍ

Milosrdenství, pokoj a láska ať se vám rozhojní. „A pokoj Boží, který převyšuje každé lidské pomyšlení, ať hájí vaše srdce i vaše smysly v Kristu Ježíši, našem Pánu.“ Amen

PÍSEŇ č. 663 Haleluja (nebo č. 702 Mír na zemi daruj nám)

UTĚŠITEL A PŘÍMLUVCE

svatodušní

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci. Hospodin dal poznat svoji spásu, před očima národů zjevil svoji spravedlnost, na své milosrdenství se rozpomenul, na svou věrnost domu Izraele. Spatřily všechny končiny země spásu našeho Boha. (Ž 98,1nn) Haleluja, amen

PÍSEŇ č. 98 Zpívejte Pánu nové písně

MODLITBA

Svatý Bože, děkujeme ti, že jsi nám dopřál dožít se těchto svatodušních svátků a že je můžeme slavit společně při těchto bohoslužbách. Jsme zde shromážděni jako tvůj lid. Hlásíme se k tobě, ale myslíme na to, jak nás asi vidíš ty. Kolik povrchnosti, polovičatosti i obojakosti při nás shledáváš. Kolik zklamání jsme ti už připravili. Kolikrát v nás zvítězilo sobectví, někdy i strach. Prosíme, odpusť nám naši přílišnou sebestřednost.

Jsme všelijací, pokažení hříchem, ale nechceme žít bez tebe. Všichni tě potřebujeme. Potřebujeme tě ve svých rodinách, ve svém zaměstnání, ve svých vztazích, v celém svém životě. Prosíme tě, provázej nás.

Buď nám blízký i v této chvíli. Prosíme, přijmi nás, dej nám za lidskými slovy zaslechnout tvůj hlas. Dej nám prožít radost z tvé přítomnosti i ze společenství sester a bratří. My sami toho mnoho nedokážeme, ale ty nám můžeš požehnat nad naše očekávání. Prosíme tě, učiň to a veď nás svým Duchem. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtení je z knihy Skutků apoštolských, z kapitoly 2., od 1. do 13. verše:

Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě...

PÍSEŇ č. 366 Zavítej k nám, Duchu svatý

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše Krista, zapsaná v Evangeliu podle Jana, v kapitole 16., od verše 7. do první poloviny verše 13.:

Říkám vám pravdu: Prospěje vám, abych odešel...

V knize Skutků apoštolských je zachycena tak říkajíc dějová stránka svatodušní události. Teď se soustředíme na to, jak dar Ducha svatého vysvětluje ten nejpovolanější, sám Ježíš Kristus. Dochází k tomu v předvečer Velkého pátku, kdy Pán připravuje učedníky na to, co se stane v nejbližších hodinách, co je čeká a jak to bude těžké pro něho i pro ně. Vysvětluje jim, jaký to vše bude mít smysl, jakým přínosem to bude pro ně i pro celý svět. Smrt a ukřižování nebude prohrou, naopak, právě touto cestou bude on – Spasitel – uskutečňovat Boží plán spásy.

Přitom řekne překvapivé slovo, že přínosem pro učedníky nebude jenom jeho oběť a zmrtvýchvstání, ale i samotný jeho odchod. Doslova: „Prospěje vám, abych odešel.“ Protože teprve pak přijde ten, od koho budou moci přijmout mnohem víc, než jim mohl dát on, Ježíš. „Já odejdu, ale bude vám dán Duch svatý, Přímlovce, ten Duch pravdy, který k vám přijde od Otce, kterého vám já sám pošlu.“ Nejméně třikrát se k tomu v průběhu večera vrátí, a přitom vždy naznačí, co pro ně (i pro všechny ostatní jeho následovníky) bude Duch svatý znamenat. Tak to říká Ježíš i nám.

Nejprve zazní: **nezůstanete sami**. Tak to říká učedníkům. I když já odcházím a už s vámi nebudu jako dosud, nebudete tu jako sirotci. Místo mne k vám od Otce přijde Duch svatý, já sám vám ho pošlu. Učedníci to příliš nechápou. Radši by tu i nadále měli svého Pána a Mistra. A tak jim Ježíš zdůrazní: On vám o mně bude vydávat svědectví. To vše, co jste měli ve mně, co jsem vám dával a co jste ode mne přijímali, k čemu jsem vás vedl, to vše budete mít v něm – vy i všichni ostatní moji následovníci.

Tak to říká i nám, křesťanům 21. století: Nejste sami, nejste odkázáni na sebe, kolik toho dokážete, jak statečně si budete počínat, jak dalece budete věrni. (Kdyby tomu tak bylo, to bychom skutečně museli jen sčítat ztráty.) Bude s vámi můj Duch, Duch svatý. – Příslib Ducha svatého, to je v podstatě totéž, jako když (podle Mt 28) Ježíš při závěrečném loučení řekl: Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání tohoto věku. – Ano, lze to říci i takto: Duch svatý, to je přítomný, živý, jednající Kristus, který teď na světě a mezi námi koná své dílo. – Tak tedy žádná náhražka, ale rovnocenná náhrada.

Vzápětí však jde Ježíš ještě dál, když vysloví překvapivou větu, že jim jeho odchod prospěje - protože ten slíbený Duch jim dá ještě víc, než jim mohl dát on Ježíš, když ho měli mezi sebou po ta tři uplynulá léta jeho pozemského působení. **On vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl** (J 14,26). To neznamena jen, že jim bude opakovat jeho slova a připomínat jeho skutky, aby je správně uchovali v paměti. Nebo že jim čas od času položí na srdce, aby na Ježíše nezapomínali a zůstali mu věrní. Duch svatý je přivede k tomu, aby ještě více poznávali tajemství Ježíšovy osoby; aby si ještě více uvědomovali, co on přinesl; aby ještě hlouběji pochopili obsah jeho kázání. Povede je k plnějšimu poznávání Ježíšova díla, než to bylo možné v těch časech, kdy s nimi byl on sám.

Přirozeně že za tu dobu Ježíše poznali zblízka, lépe než kdo jiný. Věděli, že on je Mesiáš, vyznal to za ně Petr. Tušili, jakého rázu bude jeho království, mnohé z toho poznávali na jeho vztahu k lidem. Na tom, jak k lidem přistupoval, koho se ujímal, komu dával přednost, jak se skláněl i k nejmenším, jakou šanci u něho měli právě ti nejposlednější. Na to určitě nezapomenou. To všechno jsou výrazné, ale přece jen dílčí rysy jeho spásy. Ale co to všechno znamená, čeho všeho

se to týká, jak tím bude poznamenáno doslova všechno – k tomu všemu je vyučívá až ten slíbený Duch.

„Jakmile však přijde on, Duch pravdy, **uvede vás do veškeré pravdy**“ (o Bohu, o vás, o mém díle). A hned uvede tři příklady: „On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud.“ Tři skutečnosti, které patří do našeho vztahu k Bohu i k lidem. Hřích, spravedlnost, soud. Napadne nás: nic nového. Duch svatý však přivádí k tomu, abychom nezůstávali u povrchního pochopení.

„**Hřích** je v tom, že ve mne nevěří.“ Že mne, Ježíše, nepřijali. Hřích, to nejsou jen jednotlivé přestupky Božího zákona, nýbrž celkový postoj nevěry. Což není ani tak teoretický ateismus, hlásající, že Bůh není, nýbrž takový postoj, kdy si člověk myslí, že žádného Boha nebo Ježíše nepotřebuje, že si stačí sám. Důležité je, co chci já. A mohu si dělat, co chci, žádný pánbůh mi nebude do mého života mluvit. Sám jsem dost chytrý. Sám se o sebe postarám. Jsem slušný člověk, a nějakého spasitele, který by mi musel odpustit, nebo se dokonce za mne obětovat, už vůbec nepotřebuji. - To je podstata hříchu.

„**Spravedlnost** je v tom, že odcházím k Otci.“ Že jsem tady na světě už vykonal vše, co bylo potřeba pro obnovu spravedlnosti. Spravedlnost, to jsou takové pořádky, které jsou správné před Bohem, v jeho očích. Já Ježíš jsem proto přišel do světa, který je plný hříchu a zla, abych vše napravit. Abych obnovil váš vztah k Bohu a dal vám spásu. Činím to tak, že všechno zlo беру na sebe, abyste vy lidé nemuseli ve své odcizenosti od Boha zahynout. – Ježíš dokončil dílo spásy, a může se vrátit k Otci. Cesta spravedlnosti je otevřená všem.

Zatřetí soud. „Soud je v tom, že vládce tohoto světa již je odsouzen.“ To nejdůležitější, co lze o soudu říci, se netýká nás, ale Božího nepřítele, ďábla, satana či jak jej nazveme. Soud nad ním už byl vynešen, vládce tohoto světa, ten věčný žalobce a nepřítel, byl již přemožen a odsouzen. Kristus nad ním zvítězil. Tím, že poslušně vykonal vše, k čemu ho Otec poslal. Jistě, Boží nepřítel se vzteká a mlátí kolem sebe (a dosahuje dílčích úspěchů, které nás bolí a trápí). Ale díky tomu, co učinil Kristus, je tak říkajíc v posledním tažení. O jeho konci již bylo rozhodnuto. Tato část Božího soudu již proběhla a on už prostě nemá moc. A ani my už nejsme pod jeho mocí. V zápase s ním nemůžeme prohrávat. Kdykoli doráží, svádí, láká, slibuje, můžeme mu říci

své NE! – Pokud jde o nás lidi, žádný z nás ještě odsouzen není. Naopak, ten, který se ujímá nás, chatrných a nedokonalých a ustrašených učedníků, který hledá bloudící, ten i nadále všechno vede k naší záchraně (činí vše pro naši záchranu). V této jistotě, s tímto výhledem k dobrému skončení můžeme žít. - To jsou ty tři příklady, jak Duch svatý uvádí ve všelikou pravdu.

Ale neměli bychom přeslechnout, že to Ježíšovo vyučování o Duchu svatém má i velmi osobní stránku. Totiž v tom, jak on tohoto svého nástupce pojmenovává. Slyšeli jsme výraz Přímluvce, z kralického překladu si pamatujeme Utěšitel. (Řecky PARAK-LÉTOS.) Oba tyto výrazy jsou výstižné, navzájem se doplňují, každý zachycuje jednu podstatnou stránku působení Ducha svatého.

Nejprve to kralické **Utěšitel**. To je dobrý překlad právě do konkrétní situace, v jaké se učedníci nalézali: Ježíš vidí jejich zármutek, jejich úzkost, obavy, jak to všechno bude dál. A řekne: Bůh vám dá toho, v němž k vám přijde dostatečná útěcha. Až přijde a vy ho přijmete, pak už nebudete mít žádný důvod k zármutku. Pak pochopíte, že to, co vypadalo jako prohra, bylo ve skutečnosti Božím vítězstvím a začátkem nové etapy Božího díla ve světě. Spolu s ním přijde i nespočet nových dobrých věcí. Přinese vám pokoj, radost, dá jistotu, posílí k dobrému dílu. Ten dobrý Boží Duch vám dá sílu i pro takové věci, které si teď ani nedokážete představit. (Kdepak by napadlo učedníky, jak velké misijní dílo mají před sebou.)

Utěšitel, to je dobrý překlad i pro nás, když na nás doléhají různé těžkosti života, starosti; když přicházejí otázky, na které nemáme odpověď; pomyšlení, jak to bude dál, v osobním životě, v rodině. Právě tak i tváří v tvář všem posmutnělým náladám a poráženeckým řečem, když jde o společnost a její úroveň a budoucnost, že vše spěje ke zlému, že to vždycky nakonec vyhrají peníze, sobectví, osobní prospěch, a že slušný člověk nemá šanci. A jak že to bude s církví, a se sbory. Nuže, cokoli se děje, ať už musí člověk nést jakékoli břímě, právě sem, do takových situací posílá Ježíš Ducha Utěšitele, který těší a zároveň povzbuzuje a dává sílu i naději tam, kde leccos vypadá jako ztracené.

Právě to je dobře vyjádřeno v tom novějším **Přímluvce**. Duch svatý nám přimlouvá. Mluví k nám, povzbuzuje; k něčemu vede; ně-

kdy domlouvá, jindy naléhá, a také napomíná (to vše je v tom řeckém PARAKLÉTOS obsaženo). Člověče, důvěřuj mi! Neboj se! Nedej se, nepodlehni zlu. Seber své síly a dej se do díla! Odlož rozpaky a vydej dobré svědectví o Kristu. Přemoz obavy a postav se proti lži. Nedej se ovládat zlem, ale přemáhej zlo dobrem! Vzpomenete si, kolik takových výzev máme v Bibli! Duch svatý, ten božský Přímluvce, působí, abychom je brali vážně! – V tomto smyslu je Duch svatý i s námi, je reálně přítomen. A působí všude tam, kde my lidé jeho přimlouvání nasloucháme a dáme se jím vést. Díváme-li se očima víry, tak jeho působení vidíme. I teď v této době.

Ale jeho dílo není omezeno na církev. On je v akci všude, kdekoli se na tváři země dějí dobré věci, kde se lidé shodnou a konají dobré dílo. Kde odolají zlu, kde nepodlehnou zlým vlivům, kde si dokáží odpustit, kde přemůžou hněv a smíří se. Někdo v tom nevidí nic zvláštního: že se prostě tu a tam i takové věci dějí, někteří že už mají takovou povahu. Ve světle Ježíšových slov se na to smíme dívat jinak. Kdekoli se na tomto našem světě děje něco dobrého, nikdy to není jen z nás lidí, z naší dobré vůle, všude tam je to dílo tohoto Ducha Utěšitele, Ducha Přímluvce. To on na nás působí, abychom se – i uprostřed kdovíjakého zla – nestyděli být dobrými lidmi, Kristovými následovníky. Amen

MODLITBA

Náš Pane, jak úžasné věci působíš i dnes mocí svého Ducha. Máš moc obrátit k dobrému i to, co podle našeho přirozeného úsudku vypadá zcela beznadějně. V církvi i ve světě, v našich sborech i v našich rodinách. Prosíme, dej nám v této víře žít, nedbat na lidské zdání a stávat se poslušnými nástroji tvého díla. Amen

PÍSEŇ č. 370 Jak čerstvých vod jelen žádá (3–5)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, je mnoho věcí, se kterými si nevíme rady, a tak ti aspoň některé z nich předkládáme v této přímluvné modlitbě.

Prosíme za svět, ve kterém žijeme. Je to tvůj svět, i když se my lidé často tváříme, jako by patřil nám a jako bychom byli jeho svrchovanými pány. Vlož do našeho nitra pokoru, abychom moudře a odpovědně i vděčně zacházeli se vším, co jsi nám svěřil.

Prosíme za rozmanitá lidská společenství, aby v nás lidech a v našem rozhodování vítězilo dobro, spravedlnost, poctivost. Zbav zloby, nenávisti i fanatismu a dej, abychom se zase znovu dokázali vrátit k lásce, k přejnému pohledu na druhé, ke vstřícnosti i vzájemné službě, i když se třeba od sebe lišíme.

Prosíme za všechny, kteří přijali nějaké odpovědné místo, aby je naplnili službou, ochotou pomoci, moudrým jednáním, aby se nedopouštěli podvodů a neopouštěli poctivost.

Myslíme i na všechno křesťanstvo, na celém světě i v naší zemi. Ať jsme si stále vědomi toho poslání, které jsi nám dal, nést evangelium všem. Bez tebe, bez tvé pomoci, bez tvého Ducha nejsme a nemůžeme nic. Prosíme, smiluj se nad námi a stůj při nás. Podepírej nás, ať nejsme solí zmařenou.

Prosíme i za své rodiny, za své blízké, za své přátele, zejména za ty, kteří jsou nemocni nebo mají nějaké trápení. Bud' jim všem milostiv, posiluj je a otevírej nám oči a posiluj nás ke vzájemné službě.

Prosíme i za tento sbor. Dej, ať je i nadále místem, kde pokračuje tvé dílo, ať i při nás roste tvé království. Za jeho příchod nyní společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jsme-li živi Božím Duchem, dejme se jím také řídit. Ovoce Božího Ducha je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, добрota, věrnost, tichost a sebeovládání. (Ga 5,25.22)

POŽEHNÁNÍ

Bůh naděje necht' vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého. Amen

PÍSEŇ č. 378 Bože, jenž jsi v nebesích

ŽIVOT PODLE DUCHA

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Amen

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a našeho Pána Ježíše Krista.

Haleluja. Chval, duše má, Hospodina! Hospodina budu chválit po celý svůj život, svému Bohu zpívat žalmy, co budu živ. Blaze tomu, kdo má ku pomoci Boha Jákovova, kdo s nadějí vzhlíží k Hospodinu, svému Bohu. (Ž 146,1-2.5)

Amen

PÍSEŇ č. 103 Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému (1–4)

MODLITBA

Tobě, Hospodine, chceme dobrořečit a vzdávat ti chválu za všechno dobré, co od tebe dostáváme. I když se nám to někdy nezdá a často skuhráme nad tím, jak je život náročný, těžký, rychlý, jak nestíháme a jak jsme unavení, přesto – když se nad tím zamyslíme – objevíme ve svých životech tolik dobrého, tolik krásných a milých momentů, že bychom je všechny vyjmenovat nedokázali. Děkujeme ti, že navzdory naší zaměstnanosti prací, rodinou i sebou samými ty na nás máš čas a že z tvé ruky smíme přijímat mnoho dobrého. Děkujeme ti za ochranu, za milosrdenství a slitování, které nám prokazuješ. Děkujeme, že nás při životě zachováváš ráčíš, abychom tak každý den mohli okoušet zase mnoho dobrého z tvé štědré ruky, navzdory všemu, co nás tíží a trápí.

Chválu, díky, strasti i prosby vkládáme do společné modlitby, kterou nás naučil náš Pán Ježíš Kristus: Otče náš... *Amen*

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Listu apoštola Pavla Římanům, z 8. kapitoly, od 1. do 11. verše:

Nyní však není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši...

PÍSEŇ č. 675 Přijď již, přijď, Duchu Stvořiteli

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je základem kázání, je rovněž z Listu apoštola Pavla Římanům, z 8. kapitoly, verše 12. až 17. Poslyšme to v překladu Bible kralické:

A takž tedy, bratři, dlužníciť jsme ne tělu, abychom podle těla živi byli. Nebo budete-li podle těla živi, zemřete; pakli byste Duchem skutky těla mrtvili, živi budete. Nebo kteřížkoli Duchem Božím vedeni bývají, ti jsou synové Boží. Nepřijali jste zajisté Ducha služby opět k bázni, ale přijali jste Ducha synovství, v němž voláme Abba, totiž Otče. Tent' Duch osvědčuje duchu našemu, že jsme synové Boží. A jestliže synové, tedy i dědicové, dědicové zajisté Boží, spolu pak dědicové Kristovi, však jestliže spolu s ním trpíme, abychom spolu i oslaveni byli.

Sestry a bratři, kdo dneska ještě věří na duchy? Copak jsme nějakí spiritisté? Většina lidí si totiž při slově „duch“ představí nejprve patrně strašidlo. Schválně zkuste slovo duch zadat do Googlu. Vyskočí na vás spousta obrázků s údajně vyfocenými duchy a různé spiritistické nesmysly. Ale taky si u toho člověk uvědomí, že slovo duch vlastně v češtině běžně používáme, a nejen v kostele: často si něco v duchu pomyslíme, velmi často se mluví a píše o duchu doby (jakkoli asi vypadá?), ale také o tom, že v lecčems u nás přežívá ještě duch komunistické totality. Známe lidi, kteří mají třeba obchodního nebo sportovního ducha. A známe i takové (a někdy se to stává i nám), kteří jsou du-

cha mdlého. V takovém případě by mohl pomoci třeba nějaký duchovní. Od slova duch je také blízko ke slovu duše, ale o té právě apoštol Pavel v tom dnešním textu nemluví. Záměrně mluví o duchu, o duchu Božím i lidském a jejich vzájemném vztahu. A pak je blízko ke slovu duch také slovo duchna, čímž se dostáváme hned k našemu tělesnému životu. Naše tělo a duchna, to jde velmi dobře dohromady. Co ale naše tělo a duch?

Duch je ta netělesná stránka našeho života. A apoštol Pavel píše, že máme žít podle ducha a nikoli podle těla. Co to ale je žít podle ducha a nikoli podle těla? Jak se to dělá? Tady tušíme zásadní problém: náš život je tělesný, odehrává se v těle, jinak to nejde. Navádí tady snad Pavel k boji ducha s tělem, k boji ducha s hmotou? Měl by každý křesťan být asketa a co nejvíce umrtvovat svoje tělo? Je snad tělo samo o sobě prostě hříšné, taková nádoba hříchu, že by bylo nejlepší ho úplně škrtnout, tedy jíst jen chleba, pít jen vodu, málo spát a raději se neustále jen modlit, aby člověk žil jen v duchovní sféře a vůbec nedbal na tělesno?

Jistě tušíte, že tudy cesta nevede. My tak nežijeme, a přitom se ale za křesťany považujeme a jsme přesvědčeni, že nám nic zásadního nechybí, že se svým tělem neděláme nic zásadně špatně, když se setrvalé nepostíme. Náš život je prostě tělesný a bez těla to nejde (což by člověk na druhou stranu leckdy uvítal, kdyby to šlo, kdybychom se mohli zbavit všech těch trápení a bolestí, které nám tělo přináší). Ba co víc: také náš duch je na tělu závislý, protože bez těla by prostě nemohl existovat. Když totálně umrtvíte tělo, zemře i duch. Náš duch není žádná nesmrtelná složka našeho já, je to prostě jedna stránka naší lidské, a tedy smrtelné existence. Duch a tělo se potřebují navzájem: duch potřebuje tělo, aby vůbec mohl být, tělo však zase potřebuje ducha, aby ho někdo vedl a řídil. Tělo bez vlády ducha je tělo bezvládné a bezvládné tělo samo nedokáže nic. Náš život je tedy tělesný, ale záleží na tom, čím se řídíme. Jaký duch v nás vládne. Protože vždycky nějaký duch vládne.

Jaký? To je ta důležitá otázka. Ve zdravém těle zdravý duch, praví okřídlené úsloví. Je ten náš duch zdravý? Anebo jsme hodně pod vlivem ducha doby? O duchu doby se mluví hodně a určitě má nějak vliv i na nás. Je to však ten jediný duch, který si na nás činí nárok? Ta-

kových duchů je hodně a nám hrozí, že se objeví nějaký špatný duch, duch se špatným vlivem, který si člověka přitáhne, zotročí a člověk upadne do nesvobody. Tělo je vrtkavé, a když mu nabídnete nějakou slast, nejlépe ještě vydávanou za duchovní záležitost, těžko odolává. To v dnešní době platí hlavně pro jednoho konkrétního „ducha“: duch se latinsky řekne spiritus a je to právě špiritus, pod jehož vlivem řada lidí žije a leckdy i dobrovolně.

Spousta lidí by ale jistě popřela, že byt' jen částečně podléhají nějakému duchu. Být pod vlivem cizího ducha, muset někoho poslouchat, nechat se ovlivňovat, to dnes rozhodně neletí. Poroučet si budu jedině sám. V duchu si to všechno pěkně promyslím, naplánuju, zvolím si svoji vlastní strategii a nenechám si od nikoho do života mluvit. Člověk spoléhá na svého vlastního ducha, protože je přesvědčený, že takhle zvládne svůj život nejlépe. Nechte mě být, já si na všechno přijdu sám, udělám si to po svém; tak mně to bude trvat dlouho, no a co, hlavně, že to bude podle mých představ. Tohle se u člověka projevuje už od malička, od prvního dětského „Já šám! Já šama!“ Takový život má pak ovšem tendenci směřovat přesně tím směrem, který vymezují tato dvě slova: JÁ – k egoistickému způsobu života, kdy středem všeho jsem já, můj prospěch, moje blaho, moje pohodlí. A SÁM – já si stačím k pohodlnému životu. A dnes to jde tak daleko, že nejlepší je být single, bez partnera, bez manželky, bez závazků. Já, moje garsonka, mé auto, můj plat a můj volný čas. „Já a sám.“ Nikoho dalšího k životu nepotřebuju. Současný – zvláště mladý – člověk tvrdí, že takhle je nej-spokojenější.

Je to tak skutečně? Je osamělý egoista ideálem lidského života v roce 2013? Kdybychom takhle začali žít všichni, tak do osmdesáti let vymřeme. A to drsně a doslova ladí s Pavlovým pohledem z prvního čtení: „Dát se vést sobectvím znamená smrt.“ Naléhavě se tu klade otázka, jestli tohle „já a sám“ není pouze zástěrka pro neschopnost převzít zodpovědnost za druhé, neschopnost mluvit s druhými lidmi, najít si partnera, prosadit se ve společnosti. Klade se tu prostě velký otazník nad tím, jestli člověk tohle své „já“ a „sám“ vůbec zvládá a jestli to dokáže zvládat dlouhodobě. Dokáže si lidský duch sám poručit a zvládat sám svůj život? Dokáže se člověk zorientovat nejen ve

světě, ale především sám v sobě? Ví člověk skutečně sám nejlépe, co je pro něj dobré?

Křesťané poznali, že egocentrismus je projevem radikálního porušení lidské přirozenosti, že egoismus je projevem toho tolik nepopulárního hříchu a že vede ke špatným koncům. Místo, aby člověk hleděl k nebesům a volal Abba, Otče, hledí sám do sebe, je do sebe zakřivený, celý se tak nějak zvláště kroutí a ohýbá, protože hledá uspokojení a smysl ve svém těle, ve své tělesnosti, v materiálu, ve hmotě (a při tom si často namlouvá, jak duchovně žije). Křesťané poznali, že člověk velmi jednoduše podlehně sám sobě, že nejjednodušší a nejsvůdnější je říct si sami v duchu: všechno je v pohodě, mám to pod kontrolou, můžu kdykoliv začít dělat něco jiného – jenomže výsledkem není předstíraná svoboda, ale naprosté zotročení a diktatura ega. A to neplatí jen pro vliv špiritusu, ale také pro vliv ducha doby a ducha našeho ega. Velkohubé a silácké předstírání pohodičky je jen zástěrkou pro slabost vlastního ducha i těla. Základní přesvědčení moderního člověka, že nejsvobodnější budu tehdy, když si všechno budu určovat sám, je z křesťanského pohledu zoufalá iluze. Křesťanská víra proti tomu staví paradox: nejsvobodnější je člověk tehdy, když žije ve službě Bohu, když si neurčuje všechno sám, ale nechá se vést Duchem svatým. Svoboda je ve službě. Největší svoboda není tam, kde žádný pán není, ale tam, kde je Pánem Bůh. Svoboda musí mít mantinely, meze. Bezbřehá svoboda je chaos. A nejrozumnější mantinely pro lidskou svobodu nabízí Bůh, to je naše přesvědčení. A podle jeho Ducha chceme žít.

A život podle Božího Ducha, podle Ducha svatého – to je teprve pecka. To je skutečná revoluce, to je úplně nová perspektiva, úplně nová orientace. V životě podle Ducha svatého se člověku zásadně mění pohled na skutečnost, skutečnost se mu proměňuje před očima, najednou vidí nové možnosti – až by se chtělo říci, že v Duchu svatém člověk vidí skutečnost světa natolik jinak a nově, že vidí jinou skutečnost než ostatní. Tak překvapivě nový a odlišný je tento skutečně duchovní pohled na život. A znovu připomínám: nejde o boj Ducha nebo ducha proti tělu, to by byla schizofrenie. Jde o kompletně proměněnou životní praxi, o zcela jiné jednání, o zcela jiné tělesné prožívání skutečnosti.

A to znamená: Život podle Ducha není vyhrazen jen pro určité chvíle, třeba pro soukromou modlitbu ve svém pokoji, pro nedělní dopolední bohoslužby, pro soukromé rozhovory s těmi nejbližšími, ale vztahuje se na celou naši existenci, na naše jednání, mluvení i myšlení. Není to život určený jen pro soukromí, ale jde o život nanejvýš veřejný, před očima všech ostatních lidí, právě uprostřed všední skutečnosti, uprostřed všech těch single a egoistických tendencí naší společnosti, jde o křesťanskou jinakost uprostřed moderní normálnosti, ano jde o střet nové perspektivy Ducha se starou perspektivou lidského ega.

A ta nová perspektiva přináší pro křesťana zásadní změnu skutečnosti, najednou vidíme víc, vidíme skutečnost obohacenou o nové rozměry: Tam, kde jiní vidí jakýsi spolek zahrádkářů, je najednou církev jako společenství bratrů a sester. Tam, kde jiní vidí jen obyčejný chleba a víno ze samošky, je to Kristova oběť, přinášející odpuštění a milost. Tam, kde jiní slyší jen předčítání jakýchsi hodně starých textů, slyšíme živé evangelium, které mluví do našeho dnešního života. Tam, kde jiní vidí zbytečnou námahu, je – leckdy namáhavá – služba bližnímu. Tam, kde by jiný viděl zbytečný risk a nebezpečí, je ochota k oběti. To, co by někdo považoval za zbytečně promrhaný čas, se ukazuje jako naslouchání druhým, návštěva potřebných, čas pro modlitbu nebo pro čtení Bible. Tam, kde leckdo vidí mrhání energií a peněz, je najednou nezištná láska k bližnímu. Tam, kde jiní vidí směšné pánbíčkářství, my prožíváme víru.

Tohle všechno přináší život podle Ducha. Ale zároveň nutno říci, že tohle všechno není návod na klidný a nerušený život. Duch přináší právě jinou perspektivu. Vidíme skutečnost jinak, žijeme ve střetu nové perspektivy Ducha a staré perspektivy lidského ega – a skutečnost nám to často tvrdě vrací. Život podle Ducha nemusí být žádný med, naopak může přinášet nepříjemné situace, neúspěch anebo utrpení. Však je to také revoluční věc, která mění staré pořádky. Ale ani to pro nás není nic překvapivého. Víme, že to může přijít. Ale stejně tak víme, že to není to poslední, co nás čeká. Život podle Ducha znamená žít jako spoludědicové Kristovi. Kristus však neprošel jen tvrdým životem, utrpením a smrtí. Bylo tam víc. Podstatně víc. A my jdeme po jeho vyšlapaných šlépějích. A to znamená skrze utrpení ke vzkříšení a k Bohu Otci. Náš život tak není zakřivený do sebe, nemusíme jít po-

krouceně, ale smíme vždy hledět vzhůru a v každé situaci s důvěrou
volat: Abba, Otče! Amen

MODLITBA

Bože Otče, děkujeme, že tvůj Duch vane, kudy chce, a setkává
nás i tam, kde my ho nečekáme. Prosíme, veď nás, ať nežijeme jen
podle těla, ale podle tvého Ducha. Amen

PÍSEŇ č. 103 Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému (5–8)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, prosíme tě za dar tvého Ducha. Prosíme tě, aby vál
všude po světě a do každého kouta naší planety přinášel svůj svěží
průvan, svoji útěchu, svoji originalitu a nový pohled na sebe, na ostatní
i na svět.

Prosíme proto za všechny ty, kteří mají pocit, že žijí ve stereo-
typu, v šedi, ze které by chtěli vykročit někam dál. Prosíme, ukaž jim
nové možnosti.

Prosíme za všechny ty, kteří jsou spokojeni se starými způsoby
a pořádky. Ukaž jim, že existují i jiné možnosti.

Prosíme za ty, kteří hrdostí a samostatností zakrývají prázdnotu
a pocit zoufalství. Veď je do společenství s druhými lidmi.

Prosíme za ty, kteří jsou ve společnosti vysmíváni. Dej jim po-
třebnou dávku odvahy a sebevědomí.

Prosíme za ty, kteří žijí obětavě a nehledí na svůj prospěch.
Prosíme, požehnej jejich životu.

Prosíme za ty, kteří se snaží vymýšlet nové věci, přinášet nové
impulzy a svěží vítr. Daruj jim svého Ducha, který přináší novou per-
spektivu i do naší všednosti.

Prosíme za církve, aby svědomitě a věrohodně nejen hlásaly,
ale také žily tuto novou perspektivu Božího Ducha.

A prosíme také sami za sebe. Dej i nám sílu a odvahu dělat věci, které nejsou běžné; mluvit s lidmi, se kterými většina nemluví; vidět možnost pomoci tam, kde se ostatní odvracejí; dokázat odpustit tam, kde ostatní kypí hněvem. Prosíme, daruj nám svého Ducha a uč nás obracet se a volat k tobě, Otče. Amen

POSLÁNÍ

Odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými vášněmi, obnovte se duchovním smýšlením, oblecté nové lidství, stvoření k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy. (Ef 4,22–24)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svoji tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 103 Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému (9–10)

I MALÁ VÍRA STAČÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Bože, tvá cesta je svatá. Který bůh je velký jako Bůh náš? Ty jsi Bůh, jenž činí divy! Svoji moc jsi dal poznat národům. Svůj lid jsi vykoupil vlastní paží, syny Jákobovy a Josefovy. Spatřily tě vody, Bože, vody tě spatřily a svíjely se v křeči, tůně propastné se hnuly... Přivalilo se tvé hromobití, nad světem se rozsvítily blesky, země se pohybovala a třásla. Tvá cesta šla mořem, množstvím vod vedla tvá stezka, a nebylo znát tvé stopy, Bože. Svůj lid jsi vedl jak stádce rukou Mojžíše a Árona. (Ž 77, 14–21)

Amen

PÍSEŇ č. 77 V těžký čas zármutku svého (1–4.7)

MODLITBA

Hospodine, Pane náš, přicházíme na toto místo, abys posílil naši víru a naději. Uprostřed světa a mnoha starostí jako bychom se ti ztráceli. Nevidíme tvou slávu, neslyšíme tvůj hlas. Všechno se zdá, že funguje svou vlastní silou a obejde se bez tvé pomoci. Lidská síla a rozum se tváří, že má všechno pod kontrolou. Ale my, Bože, nechceme spoléhat jen sami na sebe. Dobře víme, jak jsme slabí a nespolehliví. Ani naše víra v tebe není pevná, a když myslíme na to, co všechno jsme v minulých dnech nezvládli, jímá nás úzkost a strach. Prosíme, dej nám poznat svou moc a lásku, vyslyš naše modlitby – abychom opět viděli, že zůstáváš Pánem tohoto světa a našich životů. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z Pisma svatého budeme číst nejprve vybrané verše ze 107. žalmu (verše 1. až 3. a pak od 23. do 32.). A pak z Evangelia podle Matouše, ze 14. kapitoly, od verše 22. do 36.:

Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné! Tak ať řeknou ti, kdo byli Hospodinem vykoupeni...

Hned nato přiměl Ježíš učedníky, aby vstoupili na loď a jeli před ním na druhý břeh, než propustí zástupy...

PÍSEŇ č. 182 Pán Bůh je síla má

KÁZÁNÍ

Základem kázání je 30. a 31. verš ze 14. kapitoly Evangelia podle Matouše:

Ale když viděl, jaký je vítr, přepadl ho strach, začal tonout a vykřikl: „Pane, zachraň mne!“ Ježíš hned vztáhl ruku, uchopil ho a řekl mu: „Ty malověrný, proč jsi pochyboval?“

Milí bratři a milé sestry! U dnešního příběhu bychom se nejprve měli vyrovnat s otázkou, kterou si klade každý, kdo čte tento příběh poprvé. Mohlo se něco podobného vůbec stát? Může nějaký člověk chodit po hladině jezera a neutopit se? Není ten příběh pouze symbolický? Většina z nás si dovede představit Ježíšova zázračná uzdravování, protože k podobným divům stále dochází. Ale chodit po vodě, to je přece jen trochu moc.

Příliš zvědavého čtenáře asi zklamou. Co se té noci na Genezaretském jezeře skutečně stalo, z tohoto vyprávění nezjistíme. Je do té míry prostoupeno velikonoční vírou v Kristovo zmrtvýchvstání a vírou v jeho božství, že plní docela jinou funkci než nějakého nezávislého zpravodajství, jak bychom si možná přáli. Tehdejší čtenáři – na rozdíl od mnohých z nás – ani v nejmenším nepochybovali o tom, že Bůh má moc šlapat po vlnách a tišit bouři. Jestliže má v našem příběhu tuto moc Ježíš, znamená to právě tolik, že v Ježíši Kristu s námi jedná sám Bůh. Však také vyprávění končí tím, že všichni na lodi se Ježíšovi klaněli a říkali: Jistě jsi Syn Boží. Ve své dnešní podobě je událost vylištěna jazykem víry, takže každý pokus rekonstruovat z ní holý příběh je

prakticky nemožný. V každém případě se však muselo stát něco, co přimělo učedníky k tomu, že v Ježíšovi poznali Boží pomoc a záchranu. Skutečnost, že ten příběh dál vyprávěli a písemně zachytili, znamená, že může mít velký význam také pro nás.

Porozumět takovému příběhu nám nejlépe pomůže naše vlastní zkušenost víry. Po moři asi žádný z nás chodit nebude, ale většina z nás již někdy prožila podobnou nečekanou pomoc a záchranu, o jaké se tu píše. Kdyby víra v Ježíše nezachraňovala z bezvýchodných situací, kdyby se Ježíšovo slovo stále znovu neprokazovalo jako mocné – již dávno by tento a všechny ostatní příběhy o Ježíšovy upadly v zapomnutí. Pravdivost tohoto příběhu není v jeho historické ověřitelnosti, ale v tom, že ho potvrzuje naše opakovaná životní zkušenost. Ba co víc, ten příběh vzbuzuje stále novou naději a víru, která se pak v různých podobách naplňuje. Je to tedy příběh, který může ovlivnit naši vlastní budoucnost. Změnit naši úzkost v odvahu, podobně jako se to stalo učedníkům na lodi. A to není málo! Takové příběhy potřebujeme slyšet všichni. Pro mnohé možná zůstanou pouhou náboženskou smyšlenkou. Kdo však přijme tento příběh jako pozvání k víře v Ježíše, pro toho může znamenat klíčový obrat v jeho životě.

Vstupme tedy do dnešního příběhu s vědomím, že vypráví o našem životě, o našem marném úsilí a strachu, ale současně ukazuje, že i ty největší vlny je možné překonat a s Ježíšovou pomocí dokázat zdánlivě nemožné.

Již začátek našeho příběhu je typický. Učedníci veslují uprostřed jezera a jsou sami. Ježíš je poslal na druhý břeh a sám zůstal na břehu. Nemáme i my často podobný pocit samoty, opuštění a bezradnosti? Čteme, že „lod' byla daleko od země a vlny ji zmáhaly“. To netrvalo krátkou chvíli, ale celou noc. Všude kolem nebylo mnoho hodin nic jiného než tma. Takové chvíle dovedou být doslova nekonečné.

Ale byl to Ježíš, kdo učedníky vyslal na tuto cestu. Nebyla to jejich sebejistota, s kterou by si troufli na jezero sami a Ježíše nechali na břehu. Není to jejich selhání, jestliže nemohou zdolat vlny, které se valí proti nim. Není jejich chyba, jestliže Ježíš tak dlouho nepřichází. Samota, nesnáze a překážky patří k životu a je třeba, abychom byli na takové chvíle připraveni a neděsili se jich víc, než je zdrávo. Ježíš se někdy zdá být v nedohlednu, ale ve skutečnosti se za své učedníky

modlí. A to je první dobrá zpráva našeho příběhu. Ať nám naše samota připadá sebedelší, i když se naše úsilí zdá být marné a bezvýsledné - Ježíš je ve skutečnosti s námi, i když ho nevidíme a připadá nám daleko. Ani dnes od nás není Ježíš dál, než byl tenkrát od svých učedníků. Až se zase budeme cítit sami a všude kolem nás bude tma, myslíme na to, že se Ježíš modlí. Ví o nás, nezapomněl na nás a v pravý čas nám přijde na pomoc.

Bylo k ránu, když ho spatřili, jak kráčí po moři. Ať už se stalo cokoli, je jasné, že to učedníky vyděsilo. Je to zvláštní paradox: na jedné straně člověk po Bohu touží, cítí se bez něho sám a opuštěný, ale když se nás Boží přítomnost dotkne, jde nám mráz po zádech a jsme zděšení. Všichni bibličtí svědkové se v tomto vzácně shodují. Ve chvíli, kdy Bůh vstoupí do lidského života, rozklepe se člověk strachem a pozná svou naprostou nicotnost. Všechna slova jsou krátká na to, aby vyjádřila rozechvění a bezradnost, kterou v nás vyvolává Boží přítomnost. Je důležité to slyšet, abychom si uvědomili, jak je zcela nesamozřejmé a neuvěřitelné, že nám díky Ježíši Kristu může být s Bohem tak dobře a cítíme se v jeho blízkosti jako v mateřské náruči. To, že se člověk nemusí Boha bát, rozumí jeho slovu a smí s ním žít v přátelství, to je ten největší zázrak křesťanské víry.

Kdyby k nám Bůh nepromluvil ústy Ježíše Krista, kdyby nám nedokázal, že jeho moc není namířena proti nám, ale slouží naší ochraně, měli bychom dodnes ze všeho, co je nad námi, strach a úzkost. Stejný strach a úzkost, jako máme ze smrti, zlého osudu a náhody. Každý člověk má z některých věcí strach, ať už se jeho bohové jmenují jakkoli anebo v žádné bohy nevěří. Křesťanská víra však vysvobozuje z každého strachu. Svědčí o Bohu, který k nám promluvil ústy Ježíše Krista: Vzchopte se, jsem to já, nebojte se. Jinými slovy: Jediný, koho bychom se měli bát, je Bůh. A ten říká: Nebojte se. A jestliže se nemusíme bát Boha, pak není na světě síly ani moci, která by nám mohla trvale ublížit.

Však si to chtěl Petr hned vyzkoušet: „Pane, jsi-li to ty, poruč mi, ať přijdu k tobě po vodách!“ Skoro bychom čekali, že ho Ježíš okřikne. Taková troufalost. Nač potřebuje Petr chodit po vlnách? Co si tím chce dokázat? Ale Ježíš řekl: „Pojď!“ Líbí se mu Petrova prosba. Petr se totiž nevrhl do vln na vlastní pěst. Nechce si to sám vyzkoušet,

ale čeká na Ježíšovo slovo. To je důležitá okolnost. Počkat na Ježíšovo slovo a povolání. Víra není nezávazný experiment. Víra není metoda „pokus omyl“. Víra není, že člověk něco sám dokáže a pak se tím chlubí.

Petr si o tu chůzi po vodě sice řekne, ale vykročí teprve na Ježíšovo slovo. Ten příběh nám chce říci: Nebojte se Ježíše prosit o pomoc. Nestyd'te se projevit iniciativu a modlit se za věci, které se zdají být třeba i nemožné. Ježíš na takové modlitby čeká. Ale také my čekejme na Ježíšovu odpověď. Nepouštějme se do věcí, k nimž nemáme povolání. Nestačí, že něco hrozně moc chceme. Ten, kdo tu velí, nejsme my, ale Ježíš. Na jeho slovo je třeba vyčkat. O jeho povolání je třeba prosit.

Petrův úspěch je však výzvou, která nás zahanbuje. Znamená, že člověk by mohl s Boží pomocí dokázat mnohem víc, než si sám myslí a čeká. Víra však nikdy není věcí nějaké naší šikovnosti, taktiky či mazanosti, ale naší pokory a Boží milosti, která působí vždy nová překvapení.

Tak jednoznačný úspěch to však zase nebyl. Petr skutečně šel po vodě a došel až téměř k Ježíšovi. Ale když úžas z toho, že to jde, opadl, Petr si náhle uvědomil, že vítr nepřestal a vlny se neutišily. Zamotala se mu hlava a začal se topit. Stačil pouze vykřiknout: „Pane, zachraň mne!“ Ježíš vztáhl ruku a podržel ho nad hladinou. Vzápětí mu však řekl: „Ty malověrný, proč jsi pochyboval?“

Slovo malověrný je v Matoušově evangeliu celkem šestkrát. Malověrnost znamená dělat si zbytečné starosti, smířit se s nemocí, bát se smrti, hladu a nedostatku. Je to zvláštní slovo, protože se vyskytuje pouze v křesťanské literatuře a vyjadřuje tedy něco zcela specifického. Na první poslech se zdá, že má význam spíš negativní, ale v tomto případě v něm může být i cosi laskavého. Ježíš přece neříká: Petře, proč jsi mi nevěřil?, ale: Proč jsi mi věřil tak málo? A to je rozdíl. A na jiném místě Ježíš říká: I kdybyste měli tak malou víru, jako zrnko hořčice, dokázali byste nemožné.

A měl pravdu. Petr i s tou svou malou vírou po té vodě skutečně šel. Není tedy třeba, abychom se již dopředu strachovali a vymlouvali, jak malá a slabá je naše víra. I malá víra dokáže divy. Její problém je, že dlouho nevydrží. Ale ani to nevadí. Je tu Ježíš, který nás

zachytí a podepře. Jinými slovy, každý z nás může mít alespoň tolik víry, aby po těch nebezpečných vodách vykročil a udělal pár kroků. Stěžovat si na nedostatek víry nemá smysl. Učedníci ji měli velmi málo a Ježíš jim to mnohokrát připomněl. Ale i ta nejmenší víra stačí na to, aby se pohnuly hory a v našich životech se začaly dít změny. A když se naše víra zalekne, Ježíš ji podepře a povzbudí. Ježíš nežádá dokonalé lidi, počítá s naší slabostí. Naše víra nemusí být pevná a neochvějná. Stačí docela malá, jen taková, aby dokázala vykročit za Ježíšem.

Náš příběh ukazuje, že Šimon Petr, první a nejodvážnější učedník Ježíše Krista, neměl příliš velkou víru, a přece skrze něho Bůh vykonal veliké věci. Jinými slovy – s naší pochybností a nejistotou se počítá a Ježíš nám ji pomůže překonat. Jestliže právem pochybujeme o síle své víry, tento příběh říká: I s malou vírou lze prožít zázraky.

Amen

MODLITBA

Pane, ty dáváš svou pomoc a sílu každému, kdo se jí vírou chopí. A my můžeme jen děkovat za vše, co jsme s tvou podporou již zvládli. Dej, abychom tě neztráceli se zřetele a plně ti důvěřovali. Prosíme, uč nás větší trpělivosti, odvaze, pravdivosti a pokoře. Amen

PÍSEŇ č. 200 V tvé síle, Pane Bože můj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme tě za ty, kteří zápasí se svými pochybnostmi. Za ty, kteří se topí ve svých starostech a nevědí, jak dál. Prosíme tě za každého, kdo tě hledá a neví, kam se obrátit. Prosíme tě za ty, kteří nemají sílu skoncovat se svým hříchem. Prosíme tě za ty, kteří jsou sami a nevědí, kde hledat pomoc. Prosíme tě za tvé svědky, aby jim bylo dáno slovo, které pohne naším svědomím. Prosíme tě za ty, kteří jsou nemocní a trpí bolestmi. Prosíme tě za lidi ve vězení, za lidi, kteří podlehli drogám nebo alkoholu – pomoz jim začít nový život. Prosíme

tě za rodiny s dětmi, dej moudrost při výchově a trpělivost s těmi, kteří dospívají. Prosíme za rodiny, kde pečují o starého a nemocného člověka, dej sílu a lásku, kde je to těžké a namáhavé. Prosíme tě za tvou církev, aby byla dobrým svědkem tvé lásky a pomoci a bezpečným útočištěm všech slabých a odstrčených. A všechno ostatní, co potřebujeme a co není v naší moci, vkládáme do společných slov, která jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Bratrská láska at' trvá; s láskou přijímejte i ty, kdo přicházejí odjinud – tak někteří, aniž to tušili, měli za hosty anděly. Pamatujte na vězně, jako byste byli uvězněni s nimi; pamatujte na ty, kdo trpí, vždyť i vás může potkat utrpení. Manželství at' mají všichni v úctě a manželé at' jsou si věrni, neboť neřestné a nevěrné bude soudit Bůh. Nedejte se vést láskou k penězům; buďte spokojeni s tím, co máte. Vždyť Bůh řekl: 'Nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu.' Proto smíme říkat s důvěrou: 'Pán při mně stojí, nebudu se bát. Co mi může udělat člověk?' (Žd 13,1–6)

POŽEHNÁNÍ

Toto praví Hospodin, tvůj stvořitel: „Neboj se, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě svým jménem, jsi můj. Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí. Neboť já Hospodin jsem tvůj Bůh, Svätý Izraele, tvůj spasitel... Jsi v mých očích drahý a vzácný, protože jsem si tě zamiloval.“ Amen

PÍSEŇ č. 374 Bože, dej, ať Duch tvůj svatý

HOSPODINA MILUJI, ON SLYŠÍ MŮJ HLAS

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Celým svým srdcem ti vzdávám chválu, klaním se ti před tvým svatým chrámem. Tvému jménu vzdávám chválu za tvé milosrdenství a za tvou věrnost. Odpověděl jsi mi v den, kdy jsem tě volal, dodal jsi mé duši sílu. (Ž 138, 1a.2a.3) Amen

PÍSEŇ č. 138 Srdcem celým tebe, Pane

MODLITBA

Hospodine, Bože náš věrný a milosrdný, doufáme v tebe, a proto jsme dnes přišli na toto místo. Ty jsi nám ukázal, jak žít, aby náš život byl dobrý a smysluplný. Ty jsi nám dal naději, která sahá i za hranice našeho žití. Ve svém Synu Ježíši Kristu jsi nám otevřel bránu do svého království. Proto tě společně oslavujeme a chválíme.

Stojíme tu dnes před tebou také proto, že chceme znovu slyšet tvé Slovo, radostnou zvěst evangelia, kterým nás voláš k sobě. Prosíme tě, ohlas nám i toto dnešní ráno své milosrdenství a svou věrnost. Přicházej svým Duchem do našich smutků i radostí, potěšuj nás a posiluj. Dej nám poznat cestu, po které se máme ubírat. O to tě prosíme nejen kvůli sobě, ale také kvůli jiným lidem kolem nás, kterým se máme stát bližními, kterým máme být světlem a solí.

Tobě i tvému Synu i Duchu svatému buď sláva na věky věků.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte čtení z evangelia podle Matouše, sedmé kapitoly, od verše 7. do 14.:

Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno. Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno...

PÍSEŇ č. 371 Přijď již, Duchu svatý, přijď k nám

KÁZÁNÍ

Základem dnešního kázání jsou slova žalmu 116.:

Hospodina miluji; on slyší můj hlas, moje prosby, sklonil ke mně ucho. Po všechny své dny chci k němu volat...

Milé sestry a bratři, žalm 116. je krásná píseň, plná hlubokých citů a hraničních zkušeností. Tento žalm končí zvoláním, které bychom možná přešli bez povšimnutí: „Haleluja“. Ale ono má význam, a ne malý. Znamená doslova: „Chvalte Jahveho!“, „Chvalte Hospodina!“ Toto závěrečné slůvko určilo i zařazení našeho žalmu v rámci žaltáře. Stejným způsobem končí v jeho bezprostřední blízkosti ještě dalších sedm žalmů a tato skupinka, žalmy 111. až 118., se proto označují jako tzv. „Halely“, „halelujové žalmy“. Co je jim společné, je na první pohled zřejmé: jsou to žalmy oslavné. Vyzývají k chvále Hospodina za jeho mocné činy, především za vyvedení z Egypta. Narážku na osvobození z egyptského otroctví můžeme vyčíst i v našem žalmu, když žalmista vyznává: „Ty jsi mi rozvázal pouta.“ (Ž 116,16b) Z dalších narážek na obřady při hodu velikonočního beránka pak někteří vykladači soudí, že se tyto žalmy četly nebo zpívaly právě v průběhu slavnosti pesachu, židovských Velikonoc.

Srovnáme-li žalm 116. s ostatními Halely, zjistíme, že má jednu zvláštnost. Zatímco ostatní žalmy jsou zpěvy širšího společenství věřících, žalm 116. je písní jednoho člověka. Úděl celého Božího lidu a zkušenost jeho vysvobození z egyptského otroctví tu stojí spíše v pozadí. Do popředí se dostal žalmistův osobní příběh. Jde takřka o žalmistovo osobní vyznání, o zpověď, kterou napsal poté, co se v životě dostal až na samé dno a zakusil, jaké to je, když vám někdo

nad vámi pomůže se od toho dna zase odrazit. Z této osobní zkušenosti prýští žalmistova chvála, jeho hlasité „Haleluja“.

Máme před sebou vyznání hluboké a vřelé lásky k Hospodinu. Žalmista začíná slovy: „*Hospodina miluji*.“ Ani na okamžik nezaváhá a jde rovnou k věci. Možná, že ve svém vztahu k Bohu neměl vždycky takhle jasno, ačkoli židovský Zákon jednoznačně přikazoval: „*Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou*.“ (Dt 6,5) Poté, co žalmista zažil strmý pád a nový vzestup, si však uvědomil svůj vztah k Hospodinu s novou čerstvostí a intenzitou. Proto zcela upřímně vyznává: „*Hospodina miluji*.“ Miluje Boha nikoli proto, že to vyžaduje Zákon. Láska k Bohu prýští z jeho srdce zcela svobodně a dobrovolně, jako důsledek toho, co s Hospodinem zakusil. – Možná jsme zaskočeni touto přílišnou vřelostí. Patříme do církve, v níž není obvyklé vyjadřovat svůj vztah k Bohu formou citových výlevů. Ale všimněme si, že ani žalmista se ve svých citech příliš nepitvá. Řekne to jedinou prostou větou: „*Hospodina miluji*.“ Dál pokračuje již ne o sobě a svých pocitech, ale právě o Hospodinu, k němuž chová svou lásku, a o tom, co pro něj Bůh učinil. V jeho lásce k Bohu je cit, ale i rozum.

Žalmistova láska k Bohu má zcela konkrétní důvod. Miluje Hospodina, protože Hospodin slyší jeho hlas a jeho prosby. Nezacpává si uši před jeho vzdechy, není otráven věčným naříkáním, ale věnuje mu pozornost. Slyší jeho pěkně zformulované, vybroušené modlitby, ale také prosby útržkovité, těžko vyslovované, všelijak nedořečené a koktavé. Sám se přibližuje, aby je slyšel, podobně jako když se lékař nebo milující přítel sklání nad nemocným, aby zaslechl jeho sotva slyšitelné šeptání. A právě za tento naslouchající příklon je žalmista nesmírně vděčný. Odtud vyrůstá jeho láska k Hospodinu. Ví, že takto může volat k Bohu v jakýkoli okamžik, po celý svůj život, a že Bůh mu bude vždycky naslouchat, i když jeho rty třeba už nebudou mít sílu správně artikulovat. Charles Haddon Spurgeon, významný anglický kazatel 19. století, v této souvislosti napsal, že „Bohem slyšené modlitby jsou jako hedvábné stužky, které přivazují naše srdce k Bohu“. Když Bůh naslouchá našim modlitbám, v našich srdcích sílí pouto lásky k němu. Modlitba je základem našeho láskyplného vztahu s Bohem.

Žalmistovy prosby a nářky byly silně určeny situací, v jaké se nacházel. Z jeho slov vyčteme, že takřka hleděl smrti do tváře. Cítil se spoután smrtelnou úzkostí, byl ochromen strachem z hrobu a nebytí. Při pohledu na svůj život už neviděl nic jiného než soužení a strasti. Do takové situace jej mohla přivést těžká nemoc, ale také ohrožení nepřáteli, anebo i blížící se trest smrti. Co přesně to bylo, nevíme. Pro naše pochopení žalmu to není zas tak důležité. Podstatné je, že i v té těžké situaci žalmista pamatoval na to, že není zcela sám, že má ke komu volat, že může prosit o Boží posilu a pomoc. I když se ocitneme na pokraji sil a cítíme se vyčerpaní, můžeme se – podobně jako žalmista – dovolávat Boží milosti. Můžeme prosit Boha o pomoc a záchranu. Pro sebe i pro druhé. Naše volání se přitom může opírat právě o žalmistovo svědectví: „*Hospodin je milostivý, spravedlivý, náš Bůh se slitovává.*“ Bůh nenechá člověka, který k němu volá, bez odezvy.

Záchrana, kterou žalmista zakusil, byla pravděpodobně záchranou před smrtí. Vyznává: „*Ubránils mě před smrtí, mé oko před slzami, moje nohy před zvrtnutím.*“ Z toho lze vyrozumět, že žalmista se nakonec uzdravil z těžké nemoci, unikl svým nepřítelům anebo hrdelnímu rozsudku. Hospodin zabránil jeho pádu do naprosté beznaděje a nicoty. Bez Božího zásahu by mu zbyly jen slzy. Jestliže mu dříve hrozilo, že se propadne do šéolu, říše mrtvých, nyní smí „*před Hospodinem dále chodit v zemi živých*“. Smí zůstat nadále ve společenství Božího lidu.

Nejde tu však jen o fyzickou záchranu. Žalmista zakusil také uzdravení své duše. Nezřídka totiž dochází k tomu, že se tělesné trápení negativně promítne do našeho duševního i duchovního života, do vztahu k Bohu. Když se člověk ocitne v tíživé situaci, snadno začne zpytovat sebe sama, kde udělal chybu, zda se nějak neprovinil, zda jej Bůh za něco netrestá. Někdy se problémy promítnou také do mezilidských vztahů. I mezi svými bližními člověk mnohdy hledá viníky svých trápení, anebo má pocit, že mu nerozumějí, že mu neposkytují podporu, kterou potřebuje, anebo se naopak starají příliš. I náš žalmista už přestal důvěřovat lidem okolo sebe i sám sobě. „*Ukvapeně jsem si říkal: Každý člověk je lhář.*“ Nabyl dojmu, že se nemůže spolehnout na jiného člověka, ani sám na sebe.

Zakusil však záchranu i v této oblasti. Proto říká sám sobě: „*Můžeš opět odpočinout, moje duše.*“ Bůh přinesl pokoj také jeho rozevranému nitru. Oním „odpočinutím“ tu však není míněna jen vnitřní vyrovnanost a pokoj od šízavých myšlenek. Odpočinutí má v biblickém kontextu hlubší, specificky náboženský význam. V židovském Zákoně je ustanoven sedmý den jako den odpočinku a je zdůvodněn tím, že Hospodin v šesti dnech stvořil svět a sedmého dne odpočinul. Sedmý den je proto požehnaný a oddělený jako svatý. Izraelci v něm mají odpočinout od své běžné práce a připomínat si, kdo vlastně jsou a komu vděčí za svůj život v zaslíbené zemi. Mají si připomínat, že jsou dobrým Božím stvořením a že žijí ve svobodě díky vyvedení z egyptského otroctví. - „*Můžeš opět odpočinout, moje duše.*“ V kontextu příběhu Izraele to znamená, že se žalmista může opět postavit před Boží tvář a odpočinout od svého duchovního strádání, výčitek, vin a pochybností. Dostalo se mu ujištění, že jej milostivý Bůh nepřestal milovat jako své dobré stvoření, že také on patří k lidu, uvedenému do života ve svobodě. Znovu se může radovat z Boží blízkosti.

Poslední část své písně věnuje žalmista otázce vděčnosti. „*Jak se mám odvděčit Hospodinu, že se mě tolikrát zastal?*“ Žalmista si uvědomuje, že celý jeho život je provázen Boží věrností. Ta se projevuje i v takových momentech, které mnohdy pokládáme za samozřejmost: v tom, že se ráno probudíme, že máme kolem sebe blízké, své rodiny či přátele, že se nám podaří udělat dobrou věc anebo říci správné slovo ve správnou chvíli. Za to všechno se chce žalmista Bohu odvděčit. Za nejvhodnější způsob přitom shledává díkyvdání: „*Zvednu kalich spásy a budu vzývat Hospodinovo jméno. Tobě obětuji oběť díky v nádvořích Hospodinova domu, Jeruzaléme, v tvém středu.*“ Neděkuje však jen ve svých soukromých modlitbách, ve skrytu svého srdce, ale také na veřejnosti, nejspíše při společné bohoslužbě v jeruzalémském chrámě. Zde před svědky pozvedá pesachový kalich a pronáší nad ním svou děkovnou modlitbu. Podobně i pro nás je vhodnou chvílí, kdy můžeme projevit svou vděčnost, každá společná bohoslužba, každé vysluhování večeře Páně, kdy s vděčností přijímáme kalich, zpečetující nám Boží spásu v Ježíši Kristu. Projevovat svou vděčnost je ovšem na místě nejen prostoru církve. Prostorem pro odpověď na Boží lásku má být celý náš život. Můžeme Bohu děkovat nejen svými modlitbami, ale

také svými postoji a pomocí potřebným. Snad právě tímto směrem míří žalmistovo opakované prohlášení: „*Svoje sliby Hospodinu splním před veškerým jeho lidem.*“

Sestry a bratři, žalm 116. je jedním z příkladů, jak může vypadat osobní vyznání věřícího člověka, který ve svém životě zakusil Boží slitování a je za ně vděčný. Kdybychom my měli napsat svůj vlastní žalm, svou píseň, která bude naším osobním vyznáním Bohu, jak by asi vypadal? Byly by v něm především nářky a prosby? Anebo by v něm převažovala spíše chvála a díkyvzdání? A co by v tom našem žalmu oproti žalmu 116. chybělo? Zaznělo by v něm také tak silné vyznání lásky k Bohu? Co by naopak zaznělo nově?

Boží pomoc lidem je tak různorodá jako potřeby lidí. Každý z návštěvníků kostela má svou osobitou zkušenost víry a Božího příklonu. A proto i naše osobní žalmy, tedy pohledy naší víry na náš život, by jistě vyzněly odlišně. Někdo by plakal a volal o pomoc podobně jako náš žalmista, jiný by se radoval, další by vyznával své viny, jiný by zas svěřoval starosti o své blízké. V těch našich různorodých výpovědích by však pravděpodobně bylo jedno společné. Na rozdíl od žalmisty bychom totiž již mohli napsat, že odpočinutí své duše nacházíme v Ježíši Kristu. V něm k nám Hospodin sklonil nejen své ucho, ale také svá ústa a své ruce. V něm nám naslouchá, skrze něj k nám promlouvá a jeho probodenýma rukama z nás snímá naše viny. To všechno, co nám Kristus přinesl svým životem a smrtí, je důvodem k naší vděčnosti a oslavě. K ní se nyní připojme i my ve společné modlitbě.

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti, že nás slyšíš, když k tobě voláme ve svých trápeních a úzkostech. U tebe nacházíme odpočinutí. Vždyť ty jsi z Kristova kalicha hořkosti učinil kalich spásy pro všechny, kteří k tobě vztahují svá srdce. Společně tě za to oslavujeme a chválíme.

Amen

PÍSEŇ č. 546 Má duše, Pána svého chval

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi pramen, který tiší naši žízeň po životě. Děkujeme, že z něj také smíme čerpat. Tvým prostřednictvím se nyní obracíme k tvému i našemu nebeskému Otci a předkládáme mu své prosby:

Myslíme především na nemocné, kterým neumíme pomoci. Dej jim sílu překonávat a snášet bolesti a tělesné nesnáze. Nauč nás trpělivosti s těmi, o které pečujeme. Daruj nám vhodná slova, kterými bychom je dovedli potěšit a vnést do jejich života naději.

Prosíme za ty, s nimiž žijeme pod jednou střechou. Dej, ať spolu dovedeme vycházet s láskou a ohleduplností, ať jsme k sobě upřímní a pravdiví, ať se dovedeme navzájem podepřít, pomoci si, udělat jeden druhému radost a snášet se ve svých odlišnostech.

Prosíme také za dění ve světě, v naší společnosti a politice. Posiluj ty, kterým nejde jen o vlastní prospěch, ale mají na zřeteli dobré směřování celé země, prosazování práva a spravedlnosti i životní podmínky těch nejslabších.

Nakonec se přimlouváme za tvou církev, která je rozseta po celém světě, za sbory naší církve Českobratrské evangelické i za tento sbor. Prosíme o dary tvého Ducha, abychom dovedli druhé lidi oslovit, zaujmout a ukázat jim cestu k tobě.

Prosíme, slyš nás, když k tobě společně voláme slovy tvého Syna: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. Dědictví nehynoucí, neposkvrněné a nevadnoucí je připraveno pro vás v nebesích a Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase. Z toho se radujte, i když snad máte ještě nakrátko projít zármutkem rozmanitých zkoušek, aby se pravost vaší

víry... prokázala k vaší chvále, slávě a cti v den, kdy se zjeví Ježíš Kristus. Ač jste ho neviděli, milujete ho; ač ho ani nyní nevidíte, přec v něho věříte a jásáte nevýslovnou, vznešenou radostí, a tak docházíte cíle víry, spasení duší. (1 Pt 1,3–9)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit tvé vycházení a vcházení nyní i navěky. Amen

PÍSEŇ č. 685 I když se rozcházíme

LÍBEJTE SYNA

VSTUPNÍ SLOVA

Já kárám a trestám ty, které miluji; vzpamatuj se tedy a číň pokání. Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou. (Zj 3,19-20) Amen

PÍSEŇ č. 2 Proč se tak bouří národové zde

MODLITBA

Hospodine, líbáme Syna. Ne tak, že bychom tiskli ke rtům křížek nebo krucifix. Líbáme ho tak, že ho stavíme na čelné místo svého života. Toužíme se mu podobat vším, co děláme. Chceme být jako on. Svátí v myšlení, čestní v jednání. Jedním slovem – chceme být tví. Neodradí nás, když si nás kvůli tomu lidé dobírají a s úsměškem dávají najevo, že oni se sklánějí před vlivnějšími osobami. Nevelebíme tvého Syna proto, abychom pro sebe získali prospěch. Velebíme ho proto, že jsi ho ustanovil Králem. My, lidé, jsme mu nasadili na hlavu trnovou korunu. Ty mu na ni kladeš korunu, která mu dává právo panovat. Děkujeme ti za to, že nám v Ježíšově bezmoci dáváš zahlédnout svou božskou moc. Věříme, že se ve tvém ukřižovaném a vzkříšeném Synu skrývá pravda o životě. Ano, je v něm život sám. Když líbáme Syna, máme na něm podíl. Chceme tak činit, pokud budeme v tomto těle. Prosíme, dávej nám svého svatého Ducha, abychom ani v těch nejsvízelnějších a nejtemnějších situacích nepřestali vnímat tvoje dílo a dohlédnout ke slávě vzkříšení. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z Lukášova evangelia vyslechněte Podobenství o hostině. Je zapsáno ve 14. kapitole, od 15. do 24. verše:

Když to uslyšel jeden z hostí, řekl mu: „Blaze tomu, kdo bude jíst chléb v království Božím.“ Ježíš mu řekl: „Jeden člověk chystal velikou večeři...”

PÍSEŇ č. 179 I hvězdy a slunce

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání nalezneme v epištole Římanům, v kapitole 11., od 25. do 32. verše:

Abyste nespolehali na svou vlastní moudrost, chtěl bych, bratři, abyste věděli o tomto tajemství: Část Izraele propadla zatvrzení...

Milí bratři a sestry, s apoštolem Pavlem vyšla křesťanská církev mezi pohany. Kde se uplatňoval jeho vliv, tam církev přestávala být chápána pouze jako jeden z dílčích židovských teologických proudů. Její okolí si uvědomovalo, že v ní má co činit s pospolitostí, která z židovství sice vyrůstá, ale reprezentuje něco nového a jiného než starozákonní **Izrael**. Císař Nero už židy a křesťany jasně rozlišoval. Je to patrné z toho, že si pro své zvrácené divadlo, při němž dal v římských zahradách umučit 300 lidí, vybral pouze Kristovy vyznavače. Ačkoli se Pavel ve svém misijním působení tak výrazně obracel k pohanům, příslušníci jeho vlastního národa mu nebyli lhostejní. Trápilo ho, že Krista jako zaslíbeného Mesiáše přijímal pouze zlomek **Izraele**. Od většiny se **evangelium** odráželo jako hrách od stěny. Pavel přitom nelsledoval nějaké „lovení duší“ pro organizaci, jejímž se stal sám členem. On byl hluboce přesvědčen, že se s Kristem pojí kvalitativně nejvyšší podoba lidství. Zůstane-li vůči Kristu **Izrael** zatvrzelý, bude této kvalitě vzdálen. Tato skutečnost Pavla vnitřně rozdírá a ničí.

Izrael není schopen – nebo spíš ochoten – udělat poslední krok, kterým by naplnil, k čemu od počátku své existence míří. Tolik toho v dějinách jako Boží **vyvolený** lid vytrpěl a nyní se nepochopitelně zablokuje a nechce jít dál. Ježíš je přece zaslíbený Mesiáš! Toužebně očekávaný je v něm mezi námi, a **Izraele** to nechává lhostejným.

Vlastně je to ještě horší. **Izrael** se vůči němu staví do opozice. Nejprve ho odsoudí na smrt a pak pronásleduje každého, kdo se k němu přizná. Pavel ví, o čem mluví, protože tato pozice byla dlouho i jeho údělem. Dokud ho Ježíš nezastavil a neoslovil, topil se i on v pobožné zákonické **bezbožnosti**, ve které už nejde o obsah, ale jen o formu. Ti, kteří měli jako vyvolení největší předpoklady, kterým bylo nejvíce dáno, promarňují své preference. Z prvních se stávají posledními. Pohané prokazují větší vnímavost pro smysl oběti než ti, kterým se kultické obětování stalo rutinou. Pavel je však přesvědčen, že Hospodin lid Staré smlouvy – svůj vyvolený lid – přesto neopustí. Kvůli věrným **otcům** bude milostivý k nevěrným synům.

V Ježíšově „Podobenství o hostině“, se objevuje pozoruhodná myšlenka: Drahoty pozvaných otevírají do hodovní síně dveře těm, kteří by se do ní jinak nedostali: chudým, zmrzačeným, slepým, chromým. Lze tomu rozumět tak, že odmítavý postoj Izraele otevírá cestu k misii mezi pohany. Přicházející Boží království nezastaví žádná překážka. Království Boží je jako řeka. Teče svým korytem, ale pokud ho někdo zahradí, vzedme se a razí si cestu jinudy. Ježíšovo ukřižování reprezentuje tento moment odmítnutí. Řeka Boží milosti se tím však nezastaví. Vzvedme se a valí se z Golgoty do všech světových stran! Jako by se tu opakovalo, co bylo kdysi na počátku, kdy ze zahrady Eden vycházela řeka, která se rozdělovala do čtyř směrů a svými rajskými vodami zavlažovala svět. Ano, člověk svým jednáním snadno nabourá Boží dílo. Bůh se však od něj tímto jeho počínáním nedá nikdy odradit. Reaguje na něj tak, že ho zvedá na vyšší úroveň. Dává mu novou kvalitu: Už nejen **Izrael**, ale všichni od východu i západu, od severu i jihu budou stolovat v Božím království!

Izrael se stal kvůli svému postoji k Mesiáši **Božím nepřítelem**. Ale **Boží dary a jeho povolání jsou neodvolatelná**. Izrael – jako marnotratný syn – prohospodařil své dědictví. Bůh ho však přesto jako milující otec nepřestává mít rád. Odtud ten zvláštní rozpor, který lze vysledovat v novozákonních textech vůči židům. Jako nepřátelé Kristova kříže jdou vstříc zahynutí. Jako Boží vyvolení však nejsou zbaveni naděje. Zraňují Otce, protože odmítají Syna. Ale Bůh pro ně má stále slabost. Jsou jeho první láskou, s níž se vnitřně nikdy nerozešel. Jsou mu stále drazí. Jeho láska trvá. Není naplněna. To se však změní.

I k **Izraeli přijde ze Sióna vysvoboditel**. Pohané ho do Božího království sice předcházejí, ale ani on nezůstane před jeho branami. Jeho bezbožnost – ono zatvrzelé setrvávání u vnějšího a neochota hledět k srdci – od něj bude **odvrácena** a jeho **hříchy** z něj budou sňaty. Nebude první. Bude poslední. Ale bude zachráněn! Nezůstane tím, čím se stal – Božím nepřítelem. Stane se tím, čím od počátku je – Božím vyvoleným.

Na onu „velkou večeři“ se Izrael dostane spolu s těmi, kteří jsou v podobenství zastiženi mezi ohradami. Mezi nimi se ve své **zatvrzelosti** a současné pýše ocitá. Na hostině nebude jako prominent, ale jako ten, nad nímž se Hospodin **slitoval**. Vyvolení nezakládá nárok na spásu. Vyvolení navozuje stav, který se dá přirovnat k vedení pod napětím. Stačí stisknout vypínač a lampička svítí. Bez tohoto pohybu – mého pohybu – se však nic neděje. Dokud **Izrael** zůstane ve svém **zatvrzení**, bude ve tmě. Apoštol si je jistý tím, že to nebude navěky. Pokud ze tmy nevyjde dobrovolně, Hospodin ho z ní vyvede. Donutí ho do světla vejít. V dějinách byla tato myšlenka mnohokrát zneužita. To však neznamená, že je záchrana, o kterou člověk v dané chvíli nestojí, zavrženíhodná. Kdo nechápe anebo uvažuje zkratovitě, ten se musí nutit. Někdy není jiný způsob, jak ho zachránit ho pro život. „Přinutit vejít“ je nejzazším projevem Boží milosti. Vyvolení znamená jistotu, že ukáže-li se pozvaný jako totální hlupák a odmítne-li na hostinu přijít, Pán ho na ni nakonec přinutí vejít.

Závěrečné Pavlovo vyjádření vede k pokoře, jak židy, tak křesťany. Ani jedni ani druzí se nemají před Bohem čím chlubit. Jejich základní vztah k němu charakterizuje **neposlušnost**. Důsledkem této neposlušnosti je pak bezvýchlednost. Jestliže před sebou jako křesťané něco vidíme, je to důsledek Božího slitování. Nikoli naše **moudrost** či náboženskost, ale Bůh nás probudil k životu. Zatřásl námi, když zemřel ve svém Synu za naše viny. A proměnil nás, když z hrobu vstal a dal nám tím najevo smysluplnost, perspektivu a slávu oběti. **Spása Izraele** spočívá v pochopení a vnitřním přijetí tohoto obětního principu: Kdo trpí za ostatní, kdo na sebe bere břemena, která neunesou, ten jedná spásně, ten se stává Božím přítelem. Veškerá misie – ať mezi pohany, ať mezi židy – sleduje tento záměr: Chce člověka naučit v životě spásně jednat! Proto se misionář nemá za co stydět. Nedělá nic

pokoutního ani stranického. Nasazuje se pro blaho lidstva. Chce z pohanů i židů učinit Boží přátelé, protože to jim i celému světu přinese prospěch. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi vysvoboditelem, který nás odvrací od naší bezbožnosti. Od té, která se kostelu zdaleka vyhýbá, i od té, která se naopak maskuje pobožnými výrazy. Radujeme se z toho, že nás nezveš na pohřeb, ale na hostinu. Nás, kteří se bezcílně potulujeme mezi ohradami, i nás, kteří jsme tvé pozvání už tolikrát odmítli. Amen

PÍSEŇ č. 328 Tvoje jméno převyšuje

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ať se díváme na kohokoli ze zbožných, vždycky nám vyvstane před očima stejné schéma: Nejprve do sebe zahleděný Boží nepřítel, potom z tvé milosti ospravedlněný hříšník. Děkujeme ti, že jsme uslyšeli tvé evangelium a žeš nám svým Duchem dal mu porozumět. Vyznáváme, že se toto tvé poselství určené všemu lidu stalo kompasem našeho života. Určuje jeho směr, je kritériem, jímž měříme kvalitu politiky, církve, lidí kolem nás i sebe samých. Prosíme za ty, kteří se vůči tobě stavějí do opozice. Nechceme se nad ně povyšovat ani je lacině moralizovat a už vůbec ne šmahem odsuzovat. Chceme jim otevřít mysl pro tebe a tvé evangelium. Prosíme, buď nám v tom nápomocen. Ať se svět opět stává dobrým stvořením zavlažovaným rajskými vodami vycházejícími z tvého nitra. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jak nesmírná je hloubka Božího bohatství, jeho moudrosti i vědění! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystopovatelné

né jeho cesty! ,Kdo poznal mysl Hospodinovu a kdo se stal jeho rádcem?‘ ,Kdo mu něco dal, aby mu to on musel vrátit?‘ Vždyť z něho a skrze něho a pro něho je všechno! Jemu buď sláva na věky. (Ř 11,33–36)

POŽEHNÁNÍ

Bůh pokoje buď se všemi vámi.

Amen

PÍSEŇ č. 694 V království Božím místa dost

HNUT SOUCITEM

VSTUPNÍ SLOVA

*Panovník Hospodin přichází s mocí, jeho paže se ujme vlády.
Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný
a věrný. Amen*

PÍSEŇ č. 25 K tobě duši pozdvihuji (1–5)

MODLITBA

Bože, přicházíme na toto místo spolu s ostatními, ale hlavně sami se sebou. Neseme si v sobě všechny radosti i starosti, obavy i naděje, úsměvy i zlobu, co jsme v minulých dnech prožívali. Dobře si uvědomujeme, že svět kolem nás vidíme a hodnotíme právě podle toho, co prožíváme sami. Ale nechceme zůstat jen u toho. Stojíme především o tvůj pohled, chceme se na svět i na svůj život podívat z tvého zorného úhlu. Odvažujeme se proto všechno to, co si přinášíme, předložit tvému soudu a nechat tě k tomu říct tvé Slovo. Prosíme, mluv k nám, Pane. Mluv nám do života, mluv do našich nářků i do našeho veselí. Mluv do naší lehkovážnosti i do naší těžké hlavy. Mluv ke každému z nás to, co je pro něj potřebné. Slýcháme na tomto místě, že s námi lidmi dovedeš dělat podivuhodné věci, že dovedeš proměnit sobectví v nezištnost, nezáměr v ohleduplnost, ublíženost v odpuštění. Nechceme si o tom jen číst a pokyvat zasněně hlavou. Chceme to i žít. A tak tě upřímně prosíme: Pane, smiluj se. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtení je z Evangelia podle Lukáše, z 10. kapitoly, od 25. do 37. verše:

Tu vystoupil jeden zákoník a zkoušel ho: „Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ Ježíš mu odpověděl...

KÁZÁNÍ

Biblický text, který chce dnes vzbudit hnutí našeho srdce, nacházíme v tom již přečteném oddílu Lukášova evangelia, z něhož se soustředíme na 33. verš:

Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl pohnut soucitem.

Jeden farář prý byl na sklonku svých let už tak zapomětlivý, že kázal tři neděle po sobě stejné kázání. Když posluchači vycházeli z kostela, každý mu při loučení s uhýbajícíma očima podal ruku a prchal pryč. Jen jeden, hnut soucitem, si vzal starého pána stranou a osvětlil mu, v jak nepříjemné situaci se on i jeho posluchači ocitli.

Soucít. Ano, to dnes vlastně bude to hlavní, s čím máme odcházet a k čemu nás podobenství o milosrdném Samařanu chce povzbudit. Soucít je tou výhybkou, která přehodila děj příběhu tak, aby neskončil tragicky. Aby se z polomrtvého nestal mrtvý a z netečných chodců vrahové. Do té chvíle je to totiž horor. Začíná výmluvnými slovesy: přepadli – okradli – zbili – nechali. Pak už to jede podle stejného vzoru: první kolemjdoucí přišel – viděl – obešel, druhý přišel – viděl – obešel. Můžeme se utěšovat: že to jsou jen dva případy ze tří, kdy byl člověk člověku lhostejný, ale potřetí že už to vyšlo. Neboli že v nouzi každý třetí pomůže. Nedělejme si však iluze. Opakuje-li se v tom příběhu stejná situace jen dvakrát, jde o vypravěčovu zkratku. Jinými slovy: takhle se to prostě stalo mockrát za sebou. Zdá se vám to přehnané? Na princetovské univerzitě vybrali výzkumní pracovníci mezi studenty teologie dobrovolníky, kteří dostali za úkol přednést kázání o milosrdném Samařanovi. Prý za účelem výzkumu komunikace. Studenti se měli ve stanovený čas odebrat do střediska, které mělo zajistit videonahrávku jejich kázání, ale vše bylo zinscenováno tak, aby cestou narazili na neznámého člověka, který ležel v průchodu ulice a byl ve zjevně zbědovaném stavu. Devadesát procent studentů tohoto člověka minulo bez zastavení a ponechalo bez jakékoliv pomoci.

Mohli bychom teď zkoumat, proč to tak bylo. Jaké měli všichni ti neteční důvody, že se nezastavili a nepomohli. Ale podobenství to neřeší. Zato si všímá motivů člověka, který se zachoval jinak – Samařana. Přišel – viděl – a byl pohnut soucitem. Jakási emoce mu zabránila obejít. Něco v jeho nitru se vzedmulo. Na emoce býváme opatrní – hlavně jednat bez emocí, říkáme, věcně a v klidu. A tak se ptáme: Co to je za hnutí mysli či srdce, co to je za děj, který člověka přiměje vstoupit do nouze druhého, po které mu vlastně nic není?

Je zajímavé, že evangelista Lukáš ten termín „hnutí soucitem“ použil ve svém evangeliu jen na třech místech. Jednou v příběhu vdovy z Naim, která právě pochovává svého jediného syna. Ježíš je tam svědkem pohřebního průvodu a je situací vdovy natolik pohnut soucitem, že jde, vzkřísí mrtvého a vrátí ho matce. Druhý případ se týká našeho Samařana. A potřetí je takový okamžik popsán v podobenství o marnotratném synu, když otec v dálce spatří svého zbědovaného syna, je pohnut soucitem a běží mu vstříc. Tím otcem je tu jednoznačně myšlen Bůh. Hnutí soucitem jsou tedy Bůh, Ježíš a Samařan. Můžeme z toho směle vyvodit, že „hnutí soucitem“ je božského původu. Jde tu o Boží děj, děje se tu něco mezi nebem a zemí. Soucit je prostě Boží! Boží není být „cool“, Boží není být „happy“, Boží není být „v pohodě“. Nic z toho mě totiž nedokáže pohnout, abych se sehnul k člověku, který je na dně. Boží je „mít soucit“. Ten hýbe světem, ten drží svět při životě.

Ale zároveň nám Ježíš svým podobenstvím i vlastním jednáním ukazuje, že tahle Boží emoce, soucit, je docela lidská. Je to něco důvěrně známého. Jsme schopni soucitu, není to jen nadpozemský nedosažitelný ideál. Ovšem když dáme té emoci průchod, dějí se věci nadpozemskou, Boží silou. Nebojme se soucitu. Soucit není slabost, soucit je síla. Samařan přece nebyl žádný sentimentální slaboch, nýbrž člověk odvážný. Svým soucitem přemohl i strach, že lupiči mohou přepadnout také jeho. Svým soucitem možná přemohl i strach, že ho tahle dobročinná akce bude stát víc, než by chtěl. Nebo strach, že něco zmešká, že nestihne, co si naplánoval, a možná přemohl i strach, že se zesměšní před druhými a bude za hlupáka. To všechno ustoupilo do pozadí, protože takové hnutí soucitem je prostě síla.

A tak zbývá už jen důležitá otázka: Jak dát té síle průchod? Jak v sobě pěstovat schopnost soucítit a jak se nechat pohnout k činu? Jak

neotupět tak, že ze sebe místo soucitu vydolují jen zdvořilostní vyjádření lítosti? Jedna možnost je ta, kterou právě děláme – znovu a znovu si ten příběh stavět před oči a konfrontovat se s ním. Připomínat si ten biblický horor s dobrým koncem a hledat v něm i sebe. Druhá možnost je taky užitečná a napovídá nám ji už to samotné slovo sou-cit, tedy spolu-cítění, zkoušet se vcítit, jak by mi asi bylo, být tady tím ležícím člověkem. Jak by mi bylo, kdybych byl na dně jako tenhle, jak by mi bylo, kdybych byl takhle osamělý, takhle nemocný, takhle bezradný...

Ano, tohle všechno je jistě náramně užitečné. Jenže tohle všechno přece nejspíš dělali i ti, co přišli – viděli – a obešli. Kněz a levita přece nebyli žádní nelidové, sloužili v chrámě, znali Mojžíšův zákon, takže soucit a pomoc zraněnému pro ně měly být samozřejmostí. Stejně jako těch devadesát procent bohoslovců – nechce se věřit, že by to byli sami bezcitní barbaři, jistě to byli kultivovaní lidé, schopní empatie, a podobenství o Samařanu jim navíc čerstvě rezonovalo v hlavě! Tehdy se při podrobnějším zkoumání s překvapením zjistilo, že jednání studentů nezáviselo na jejich morální zralosti či kvalitě víry, ale že je ovlivnil jeden zdánlivě nevýznamný faktor: čas. Čím víc měli studenti pocit, že už nemají dost času nebo že už takříkajíc „nestíhají“, tím větší měli tendenci zbědovaného člověka obejít. Naopak čím víc měli pocit, že mají času dostatek, tím větší ochotu projevovali zastavit se a pomoci.

Takže nakonec shrnutí ve čtyřech větách: Soucit je lidská emoce od Boha. Dovede námi pohnout vstříc člověku v nouzi. Je důležité soucit v sobě probouzet. A taky si na něj udělat čas. Amen

MODLITBA

Děkujeme ti, Pane, za dar soucitu. A pomoz nám, ať se z našeho života nevytratí. Amen

PÍSEŇ č. 474 Když tys mě, Otče, miloval

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme za ty, kteří byli napadeni lidskou zlobou a nenávisť. Myslíme na ty, kteří mají odvahu se jí postavit.

Prosíme za ty, které trápí příliš těžké břímě. Myslíme na ty, kterým to není jedno a mají s nimi soucit.

Prosíme za nemocné trpící tělesnou či duševní bolestí. Myslíme na ty, kteří svůj čas věnují na její zmírnění.

Prosíme za lidi, kteří nás potřebovali a my jsme je obešli. Myslíme na ty, kteří neobešli nás.

Prosíme za ty, s nimiž jsme si lidsky vzdálení. Myslíme na ty, kteří mezi námi přesto dovedou budovat mosty.

S pevnou nadějí tvého soucitu, který nám prokazuješ, připojujeme své prosby k modlitbě, kterou známe od tebe: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nikomu nebuďte nic dlužni, než abyste se navzájem milovali, neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon. Vždyť přikázání, nezcizoložíš, nezabiješ, nepokradeš, nepožádáš a kterákoli jiná jsou shrnuta v tomto slovu: ‚Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.‘ Láska neudělá bližnímu nic zlého. Je tedy láska naplněním zákona. (Ř 13, 8–10)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 452 Za dar Slova, Bože milý

MARIE A MARTA

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen

Jak nesčetná jsou tvá díla, Hospodine! Všechno jsi učinil moudře; země je plná tvých tvorů. (Ž 104,24) Amen

PÍSEŇ č. 99 Aj, Pán kraluje, své obhazuje

MODLITBA

Milosrdný Bože, stojíme v tomto shromáždění před tebou – lidé nestejně minulosti, rozdílných pohledů a různých obdarování. Jeden od druhého velmi odlišní. Ale víra v tebe nás spojuje. Ve tvých očích jsme si všichni rovni. Ta odlišnost, kterou my lidé druhé měříme, ta u tebe neplatí. Soudy, ke kterým se rychle uchylujeme, soudy, které nad ostatními vynášíme, slova, která o druhých pronášíme, to vše u tebe mizí.

Pro každého z nás máš dar Ducha svatého, abychom rozpoznávali tvou vůli. Ale naše vlastní vůle pak už často nestačí, abychom se vydali cestou, na kterou nás posíláš. Všechna provinění, kterých se dopouštíme vůči tobě a vůči svým blízkým, nás tíží a znesnadňují nám cestu směrem, který ty ukazuješ. Prosíme tě, pomoz nám nést tuto tíž a dávej nám svou milost, která z nás tuto zátěž snímá. Hospodine, ať si veliký, žádný z maličkých u tebe není zatracen. I ten, kterého zatracuje naše společnost, i ten, který žije na okraji, má u tebe místo. Děkujeme, že v této jistotě můžeme žít. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z První knihy Mojžíšovy, z 1. kapitoly od 26. verše až do 3. verše kapitoly 2.:

I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem...”

KÁZÁNÍ

Základem kázání je oddíl z Evangelia podle Lukáše, 10. kapitoly, od 38. do 42. verše:

Když šel Ježíš s učedníky dál, vešel do jedné vesnice. Tam jej přijala...

Sestry a bratři, host do domu, Bůh do domu. Známé přísloví, které ještě dnes můžeme zahlédnout ve starých chalupách na dřevěném podkladu či na výšivce nade dveřmi – to se v přečteném textu stává realitou. Martu a Marii navštívil Bůh. Ony dvě jej zatím asi takto nevnímaly, ale nebyl pro ně jen tak někdo. Z oslovení Pane – řecky Kyrie – lze usuzovat, že jej měli ve vážnosti a uctivosti, při nejmenším jako vzdělaného učitele a autoritu. Hodně o něm a jeho skutcích slyšely a bylo jim jistě ctí, že právě on se u nich zastavil.

Ježíšova návštěva – společně s učedníky – nebyla zas tak něčím neobvyklým. Během svého putování se vždy někde zastavili, aby pojedli nebo přenocovali. Nevyhýbal se ani takovým, kteří byli na okraji společnosti, zázemí mu poskytovali i mnozí další, bezejmenní. Dnes jsme četli o Martě a Marii, ke kterým se Ježíš ještě vracel i později. Ač Ježíš navštěvoval více domů a míst, byla to pro domácí vždy velká událost a významná návštěva, které si celý dům vážil. Hostit Ježíše, kterého předcházela lavina zpráv o jeho skutcích a slovech a na kterého byl každý zvědavý, to byla velká událost. I pro Martu a Marii. K této tak významné návštěvě se každá z nich zachovala odlišně a přitom nejlépe dle svého přesvědčení.

Marta, majitelka domu a tedy nejspíš starší sestra, se zachovala jako správná paní domů a hostitelka. Většinu času trávila v kuchyni, aby nachystala jídlo pro všechny návštěvníky. On totiž Ježíš nejspíš nepřišel do domu sám, ale minimálně se svými dvanácti učedníky. K tomu dvě sestry a nejspíš i bratr, a hned tu máme šestnáct strážníků na oběd. To už je pěkná porce. Ježíš se nejspíš neohlásil dopředu a o to byla práce náročnější. Asi si to dokážeme představit. Běžíme ještě

rychle něco sehnat, koupit, k sousedům pro to, co jsme nesehnali, a šup do kuchyně, kde vaříme, krájíme, mažeme a chystáme, aby naši hosté měli všeho dostatek. No a do toho ještě mezi nimi pobíháme, nosíme na stůl, zjišťujeme, zda je všeho dost, a jsme rádi, že hostům chutná, i když už toho máme možná až po krk.

Zato mladší sestra Marie, té jako by pohostinnost nic neříkala. Chce si návštěvy užít, chce slyšet každé slovo, a co bude návštěva jíst, to ji až tolik nezajímá. Anebo spoléhá na to, že to zvládne Marta, protože ta je na to zvyklá a je jí tato služba bližší? Marie sedí u nohou Ježíšových a poslouchá. Ježíš nejspíš vypráví o Božím Království, o Boží lásce k lidem, o tom jak se mají lidé k sobě chovat, a svými slovy jim přináší radost do života. Mluví o mnoha důležitých věcech, které je dobré slyšet. A Marie naslouchá. Ví, že Ježíš u nich nebude dlouho, a je vděčná za každé slovo, které Ježíš říká. Také to známe. Kdybychom měli možnost osobně naslouchat tomu, o kterém mluví celá země, na koho jsou pozitivní recenze, nebo kdo dnes byl hlavní postavou zpráv a tedy celebritou, tak všechno jde stranou a využijeme tuto jedinečnou příležitost a hltáme, co říká. Chování obou sester si dokážeme představit a možná se v nich i najdeme, i když jsou odlišná.

Jenomže toto rozdílné pojetí, kdy jedna ze sester Ježíši slouží a pečuje o něj a druhá si nechá sloužit slovem, má za následek počátek sporu. Martě už ujedou nervy. Takhle to přece není správné. Neokřikne však Marii, ale jde výš. Jde rovnou k autoritě, kterou Marie poslouchá, a hledá u Ježíše zastání. I jemu musí být přece jasné, že o hosta se sluší postarat a že Marta vše nemůže zvládnout sama. Ale Ježíš nepřistoupí na konfrontační tón. Ačkoliv se zastává Marie, nijak nepohrdá tím, co dělá Marta. Nijak neshazuje práci, kterou Marta dělá, ale přitom hájí Marii, která si vybrala něco jiného. Marie volila jinou prioritu.

Ježíš říká Martě, že se trápí pro mnoho věcí. Je zavalena povinnostmi, její práce ji ničí a nedává jí čas se zastavit, odpočinout, nebo také spočinout u Ježíšových nohou. Jak moc nám to připomíná mnohé manažery, podnikatele, právníky, ekonomy a další, kterým přetéká diář od pondělí do neděle povinnostmi. Kolik lidí nemá čas na rodinu, na druhé, na Ježíše, na svůj sbor, právě pro svou vytíženost. Anebo je tu péče o velkou rodinu, kdy se mnohé ženy starají, vaří, perou, vypravují děti do školy, do kroužků, zabezpečují chod rodiny,

a k tomu ještě chodí do práce. Takových Mart bychom našli mnoho. A Ježíš s láskou k Martě hovoří o tom, aby se netrápila pro mnoho věcí. V jejím stresu ji uklidňuje. A aniž by kritizoval její práci, říká, že ne vše je zapotřebí. Dnes bychom možná reagovali slovy: „Klídek, žádný stres, zpomal“. „Zamysli se nad tím, co je důležité a co je zbytné, ať tě tvá práce nezničí“. Jak jsme četli v Genezi, Bůh stvořil i den odpočinku. Stvořil jej jako součást našeho života. Kdybychom si vypůjčili slova Kazatele, mohli bychom říci: „Je čas pracovat, i práce zanechat“. Je čas sloužit Pánu Ježíši, je čas si nechat od Ježíše sloužit.

V životě je čas být Martou, ale je i čas být Marií. Nemůžeme být jen Martou a tak se zavalit prací. Ale nemůžeme být ani jen Marií. Kdybychom celý život trávili jen v modlitbě a čtením Písma, nenaplnovali bychom smysl našeho stvoření, být obrazem Božím a střežit a obdělávat tuto zemi. Právě práci můžeme obdělávat, rozvíjet a starat se o to, co nám bylo svěřeno do péče. Kombinací obou přístupů hezky vyjadřuje heslo Benediktinského řádu: Modli se a pracuj. Služ a pracuj pro svět, ale nezapomínej také na chvíle s Bohem. Chod' s Bohem, ale nezapomínej na práci. Být tak trochu Martou, i tak trochu Marií.

Jenže nemělo by té Marie být o krapánek více? Vždyť on ten nedělní oběd může klidně být až v jednu, nebo klidně udělejme o několik chlebiček méně, protože posedět a popovídat si s návštěvou je důležitější, než obložit celý stůl jídlem. Být Marií je přece jen důležitější. Tou Marií, která se rozhodla pro to, co jí nebude odňato. V životě je nám dáno pracovat a sloužit, ale je nám dáno i být v blízkosti Ježíšově.

Péče o druhé, práce a možnost být aktivní v životě je kromě toho jen dočasná. Dříve nebo později nám ubývají síly, nemoci nám zabraňují dělat to, na co jsme byli zvyklí, a postupně ztrácíme možnost být aktivní, pracovat a starat se o ostatní. Mnohdy končíme život tak, že jsme již pasivní a práci za nás vykonávají jiní, neboť my už nemůžeme. Možnost sloužit a pracovat je nám odňata. Ale blízkost Ježíše Krista nám odňata není. I když už jen ležíme a nic nemůžeme, víra v blízkost Ježíše Krista nám odňata není. A můžeme žít ve víře, že z Boží milosti ani po smrti, kdy nám je vše lidské odňato, nám nebude odňata blízkost Kristova a my budeme díky němu a spolu s ním sedět u Hospodinova trůnu. Amen

MODLITBA

Hospodine, děkujeme ti, že můžeme žít v jistotě tvé blízkosti. V jistotě, že na konci našeho životního běhu nás čeká společenství s Ježíšem Kristem. Že je to jistota, která nám nebude nikdy odňata. Děkujeme ti za milost, se kterou k nám přistupuješ. Amen

PÍSEŇ č. 559 Ó ujmi ruku moji

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Hospodine, Pane náš, naplnění radostí ze slyšení evangelia k tobě voláme své prosby s vírou, že je přijímáš a dle svého mínění vyslyšíš.

Prosíme tě za církev. Dej, ať je místem, kde lidé nacházejí radost, naději a útěchu. Místem, kde se lidé mohou cítit bezpečně a respektováni, byť jsou všelijak různí a odlišní. Místem, které je otevřeno každému. Dej, ať dokážeme přijímat i ty, kteří ještě Krista za svého Spasitele nepřijali, nebo jsou teprve na cestě.

Prosíme tě za ty, kteří již nemohou pracovat, kteří jsou nemocní, staří nebo umírají. Dej jim víru a naději v setkání s Kristem, dej jim pocítit svou blízkost i v těžkých chvílích. Posiluj i jejich blízké ve smutku a trápení. Dej jim naději nových radostných chvil.

Prosíme tě za nás samé. Ať umíme být Marií i Martou. Ať umíme pracovat, ale také odpočívat, ať se umíme věnovat druhým, ale i tobě. Dej, ať nezapomínáme na to, co jsi nám svěřil a jaký je náš úkol na světě.

Prosíme tě, posiluj nás v našem životě Duchem svatým. Ukazuj nám správnou cestu, ať náš život nese ovoce, ze kterých mohou žít i jiní. Přijmi prosím naši společnou modlitbu, kterou nás naučil tvůj Syn a náš Spasitel. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Dědictví nehynoucí, neposkvrněné a nevadnoucí je připraveno pro vás v nebesích a Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase. Z toho se radujte, i když snad máte ještě nakrátko projít zármutkem rozmanitých zkoušek. (1Pt 1,4–6)

POŽEHNÁNÍ

Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, necht' povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu. Amen

PÍSEŇ č. 631 Nám pomoz, Pane milý

POSTAVIT SE DO TRHLINY

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Zaplesejte, spravedliví, v Hospodinu, přímým lidem sluší se ho chválit. Neboť slovo Hospodinovo je přímé, v každém svém díle je věrný. Miluje spravedlnost a právo, Hospodinova milosrdenství je plná země. (Ž 33,1.4–5) Amen

PÍSEŇ č. 169 Pánu novou píseň zpívejte

MODLITBA

Svatý Bože, jsme tu, protože tě potřebujeme. Možná jsou dny a chvíle v našem životě, kdy je nám dobře i bez tebe. Tak dobře, že ti zapomínáme děkovat za tvé dary a přestáváme naslouchat tvému Slovu. Podle toho to pak s námi dopadá. Škodíme tím sami sobě i druhým. Takoví jsme a je nám to líto. Nechceme však žít bez tebe. Víme, že ve tvém Slově je pravda, tvůj Zákon je správný a cesta, po které vedeš, je i pro nás nejlepší životní možnosti. Děkujeme ti, že nás k sobě vždy znovu přitahuješ. Prosíme, skloň se i k tomuto našemu shromáždění a požehnej mu. Dej nám za lidskými slovy zaslechnout tvůj hlas. Prosíme o to nejen kvůli sobě, ale i kvůli jiným lidem, mezi něž jsi nás postavil a kterým máme být světlem i solí. Dej nám sílu, odvahu i moudrost, abychom tobě ani druhým lidem nezůstávali příliš mnoho dlužní. Buď milostiv světu, uprostřed něhož žijeme a k němuž patříme. Oslav své jméno i v tomto čase, a nám dej tu milost, abychom ti věrně sloužili, jako tvoji synové a dcery. Pro Pána Ježíše Krista, prosíme, vyslyš nás. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého poslyšte z žalmu 105., od 1. do 15. verše:

Chválu vzdejte Hospodinu a vzývejte jeho jméno...

PÍSEŇ č. 105 Nuž Pánu všichni zazpívejte (1–5)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které bude i základem kázání, je v žalmu 106., z něhož poslyšte nyní verše 19. až 23.:

Na Chorébu udělali (Izraelci) býčka, klaněli se slité modle...

V obou žalmech, ze kterých jsme dnes četli, jsou zachyceny hlavní události z dějin Božího lidu. V jednom i druhém se objevují téměř stejné příběhy: od povolání Abrahama přes všechno dění v Egyptě, putování po poušti až po vstup do zalíbené země. Už na první poslech je však zřejmé, že pohled jednoho a druhého žalmu na tyto události je velmi rozdílný:

První žalm vnímá tyto děje jako mocné skutky Hospodinovy; proto o nich mluví s nadšením a vzdává za ně Bohu dík. Druhý žalm má docela jiný ráz. Jako by tady Pán Bůh otevřel svůj archiv, aby ukázal, jakou roli přitom hráli lidé: jak často reptali a bouřili se proti němu, jak málo mu důvěřovali, a jak často se vzpírali Mojžíšovu i jeho vedení.

Uvedme aspoň jeden příklad. Je z doby jejich putování pouští: V prvním žalmu čteme: „Žádali, a přihnál jim křepelky, chlebem nebeským je sytil. Otevřel skálu a vody tekly proudem, vylily se jako řeka tím vyprahlým krajem. Neboť pamatoval na své svaté slovo a na Abrahama, svého služebníka, a tak vyvedl svůj lid a daroval jim zemi pronárodů.“ V druhém žalmu je tatáž doba zachycena takto: „Zapomínali na jeho činy, vzepřeli se mu při Rákosovém moři, na poušti ho pokoušeli, reptali proti němu, chtěli zpět do Egypta. A když už došli na samu hranici zaslíbené země, nevěřili jeho slovu, báli se tam vejít, žehrali ve svých stanech, Hospodina neposlechli.“ Docela jiný popis, a přitom jde o tytéž děje. Jako líc a rub. Na jedné straně dějiny Božího lidu jako řada mocných, láskyplných a záchranných Hospodinových

skutků. Na druhé straně tytéž dějiny, zaměříme-li se na to, jak se v nich uplatňoval „lidský faktor“.

Tuto podvojnost můžeme vysledovat ve všem dění. V dějinách církve a křesťanství, v dějinách světa, a ovšem i v našich vlastních příbězích. (Švýcaři to mají dokonce jako své heslo, jako charakteristiku vlastních dějin: *Hominum confusione ac dei providentia Helvetia rudetur*. Že jejich země „je řízena lidským zmatkem a Boží prozítkostí“.)

Jsou-li v Bibli tyto žalmy umístěny hned vedle sebe, určitě to není náhoda. Je to užitečné připomenutí i pro nás, když myslíme na dějiny našeho národa nebo církve. Abychom viděli jednu i druhou stránku. Na jedné straně, jak nás milostivý Bůh vede a zachraňuje. V kolika věcech při pohledu do své minulosti můžeme spatřovat jeho blízkost, nebo přímo jeho zásah! Bez jeho pomoci bychom mnoho nedokázali. Co dobrého, vše bylo a je z jeho milosrdenství. Jemu za to patří dík i chvála. A může nás to naplňovat i hrdostí, že on i při nás konal své dílo. - Na druhé straně v pohledu do minulosti nemá scházet pokorné vědomí, že i když snad za námi zůstala řada dobrých věcí, přece jen jsme leccos dělali špatně. Třeba když jsme dali přednost okamžitému prospěchu před vyznáním víry a zastáváním pravdy. Nebo k čemu všemu a jakým způsobem jsme využili svobody, která se před námi otevřela.

Ale taková je i naše současnost. Kolik věcí je i dnes poznamenáno sobectvím, zlem, pýchou, nepoctivostí. A přece věříme, že i dnes Pán Bůh koná své dílo, že se i v přítomnosti dějí skutky Hospodinovy, jeho milosrdenství, dobrota, jeho pomoc i záchrana. Tak to platí v národě a v celém lidském společenství, ale i v církvi a v našich rodinách. A této pokoře před Bohem se máme učit i při pohledu na svůj vlastní, osobní život.

Tyto dvě polohy příběhů Božího lidu jsou pak ještě jednou zmíněny a shrnuty v závěru 106. žalmu. Stále se to opakuje: hříchy a pády, a pak zase Boží záchranné akce. Až jako by to byl věčný koloběh.

Z přečtených veršů smíme však slyšet ještě něco jiného. Je tu jmenováno několik jednotlivců: lidí, kteří svými činy zasáhli do děje a dali mu nový směr. Připomeňme si jeden takový příběh.

Stalo se to, když byli Izraelci u hory Sinaj. Hospodin tam prostřednictvím Mojžíše uzavírá s Izraelem smlouvu. „Já jsem váš Bůh a vy jste můj lid.“ Jednou provždy k sobě patříme. A aby lid věděl, co ta smlouva obnáší a co to znamená pro jejich každodenní život, dostávají desatero přikázání. Veliký, slavný, zcela mimořádný děj, který je doslova základním kamenem všeho dalšího, u Boha i u lidí, na Boží i lidské straně. A právě tehdy pod Sinajem došlo k události, kterou má čtenář Bible v paměti uloženu pod názvem „modlářství u zlatého telete“. Izraelci přišli za Aronem, že když je Mojžíš už tak dlouho pryč, ať jim vyrobí něco, co by jim Boha zpřítomňovalo. Ne že by chtěli Hospodina opustit, jenže Mojžíš a Bůh byli daleko, a oni chtěli mít Boha blízko. Vidět ho, dotknout se ho. Hledali za Hospodina náhradu, jenže Pána Boha nemůže nic nahradit. A nějaká taková náhražka jako zlatý býček už vůbec ne. I kdyby při tom svém počínání stokrát opakovali jméno Hospodinovo a k tomu zpívali „Tebe, Bože, chválíme“, bylo by to modlářství. Žalmista to ohodnotil slovy: „Zaměnili svatého Boha za podobu býka, který žere trávu.“ A tak Hospodin vyřkl jednoznačný ortel. Autor žalmu to vyjádří krátce: „Bůh vyhlásil jejich vyhlazení. Řekl, že je vyplení.“ „Je to lid tvrdé šíje, nech mě, ať proti nim vzplane můj hněv. Skoncuji s nimi.“ Podle vyprávění z Druhé knihy Mojžíšovy to Hospodin dokonce už potvrdil přísahou!

Jenže toto jeho rozhodnutí narazilo na překážku. Tou překážkou byl Mojžíš, přesně řečeno Mojžíšova přimluva, jeho horlivá a naléhavá modlitba. V Knihách Mojžíšových (Ex 32 a Dt 9) je právě této části příběhu věnována největší pozornost. Jak Mojžíš svými naléhavými prosbami doslova nutí Pána Boha, aby od svého rozhodnutí ustoupil. Tady to žalmista vyjádří obrazně, že „Mojžíš se postavil do této trhliny a tak odvrátil Hospodinovu prchlivost, Boží zkázonosné rozhořčení“. Mezi Bohem a lidem vznikla trhlina. Trhlina způsobená nevěrou lidu, jeho pošestilostí, naivitou a nakonec i tvrdošíjností. Trhlina, která se zdála být nepřekonatelná. A Mojžíš se do té trhliny postavil. Jako ten, kdo je připraven vzít všechno na sebe. – A Hospodin svůj ortel změnil.

Považme ještě, že si tak počínal člověk, kterému Bůh právě řekl: S Izraelem skoncuji, ale s tebou, Mojžíši, počítám. Z tebe udělám velký národ. Věru lákavá nabídka. Jenže Mojžíš ji nepřijal, odmítl tuto

jedinečnou šanci a raději dál pokračoval v úporném zápase o ten svůj pohlouplý a hřešící a stále reptající lid a o jeho záchranu. Sestry a bratři, ono to vůbec není přehnané, když řekneme, že Mojžíš tady vedl skutečně kristovský zápas. Přitom on sám nemůže za to, co ti nešťastníci provedli, on u toho přece nebyl. Na dobu, kdy tam tu sochu odlévali, má perfektní alibi. A hleďte, on se staví do jedné řady se svými sestrami a bratry, zápasí za ně a je připraven kvůli nim i nést újmu. A nebylo to jen tady. Při jiné podobné příležitosti dokonce řekne, ať Hospodin netrestá lid, ať jeho hněv raději dopadne na něho.

V této souvislosti skutečně nemůžeme nemyslet na Pána Ježíše Krista, který se postavil do té největší trhliny, která kdy mezi Bohem a člověkem vznikla, aby nás zachránil. A také za to pořádně zaplatil!

Ale vraťme se k lidským dějinám. Jestliže ty naše dějiny stále pokračují, není to jen přirozený vývoj, nebo dokonce koloběh, ale je to i díky těm nenápadným spravedlivým, kteří vědí, kde je jejich místo. Kvůli nim Hospodin nás lidi stále ještě trpělivě snáší a zahrnuje stále novým milosrdenstvím. Nejsou takové osobnosti i v našich dějinách? A nejsou takoví lidé i v našich sborech? A nebyli a nejsou takoví i v našich rodinách? Lidé, kteří navzdory všemu, co se děje, nepřestávají usilovat a zápasit o věrnost Bohu?

Kdyby tehdy onoho Mojžíšova zásahu nebylo, byla by ta událost v paměti Izraele uložena docela jinak: Modloslužba u zlatého telete? Jo, to bylo tehdy, když naši otcové zhřešili a Hospodin je potom potrestal tak přísně, že od té doby nic už není jako předtím. Od té doby už nejsme jeho lid, od té doby je mezi námi a jím nepřeklenutelná propast. – Místo toho to však v paměti Božího lidu může být uchováno docela jinak: Ano, naši otcové tehdy velice zhřešili a mezi nimi a Bohem vznikla tehdy veliká trhlina. Ale Mojžíš se do té trhliny postavil, a tím zabránil nejhoršímu. Díky tomu je Hospodin stále náš Bůh a my jsme stále jeho lid. – Nemůže to velmi podobně povědět i ne jeden z nás?

V každém případě tu Mojžíš ukazuje, jaké je v tom dějinném běhu naše místo. I když to možná zní nadneseně, jde o to postavit se do trhlín mezi Bohem a člověkem, do mezer, které vznikají hříchem, neposlušností a svévolí. To je naše poslání, to má dělat věřící člověk, když ve své společnosti, v národě nebo i ve své blízkosti (a třeba

i v rodině) vidí věci, které jsou proti Božímu zákonu a kvůli kterým i dnes vzniká a prohlubuje se trhlina mezi Bohem a člověkem. Místo lamentace, jak je to zlé a stále horší, hledme raději do těch trhlin vstupovat. Hledme je aspoň trochu vyplnit svou vlastní věrností. Zůstaňme u toho, co je dobré, i kdyby většina smýšlela a jednala jinak. Držme Boží zákon a následujme Krista, i když to leckdo má za přežitek. Čiňme to s vědomím, že to je správné, že se to Pánu Bohu líbí, a tedy i v jistotě, že má smysl i šanci.

A nepřestávejme k Bohu volat, aby s námi lidmi jednal ne podle našeho zasloužení, ale „podle své smlouvy a podle svého velikého milosrdenství“. Tak jako Mojžíš se odvolával na smlouvu, kterou Hospodin uzavřel se svým lidem, tak my se smíme dovolávat toho, co pro nás učinil Kristus. To je přece smysl toho, když ke svým modlitbám připojujeme „prosíme tě o to ve jménu Pána Ježíše Krista“. Navíc to můžeme činit v jistotě, že náš nebeský Otec díky Kristu nakonec obrátí vše k dobrému. Že přijde Království Boží. A pak už nebude žádných trhlin a mezer a od Pána Boha nás už nic nebude dělit. Amen

MODLITBA

Svatý Bože, děkujeme ti, že nad námi držíš ochrannou ruku. Nad naší zemí, nad církví, nad našimi sbory i nad námi, jednotlivými lidmi. Nechť za vším dobrým, co se i dnes děje, rozpoznáváme tvoji trpělivost, lásku a milosrdenství. Prosíme tě, veď nás svým Duchem, abychom věrně stáli na svém místě a uskutečňovali tvoji vůli. Amen

PÍSEŇ č. 502 V pokoře srdce svého

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Svatý Bože, děkujeme ti za tuto zemi, ve které můžeme žít. Děkujeme za církev, kterou máš na celém světě, a za to, že do ní můžeme patřit. Děkujeme za tento sbor, kde máme své bratry a sestry.

A děkujeme i za národ, jehož jsme součástí. Prosíme tě, buď nám všem milostiv a i nadále s námi zůstávej.

Je mnoho věcí, které na nás doléhají, kterými se často trápíme, a tak ti je nejen za sebe, ale za druhé lidi přinášíme v této přímělné modlitbě. Prosíme za ty, kdo stojí v čele společnosti, kdo rozhodují o druhých, kdo mají druhým sloužit; za všechny, kdo pracují v justici, kdo mají dbát o právo a spravedlnost; za všechny, kdo vedou a vychovávají děti; za pracovníky v zařízeních, kde se starají o lidi postižené; za lidi, kteří přinášejí pomoc do oblastí světa, kde je válka, hlad, nemoc. Dej sílu i moudrost všem, kdo mají na mysli prospěch všeho tvého stvoření.

Prosíme, přijmi naši společnou modlitbu: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Co jsme slyšeli a o čem víme, co nám otcové vyprávěli, nebudeme tajit jejich synům. Budeme vyprávět budoucímu pokolení o Hospodinových chvályhodných činech, o mocných skutcích a divech, které konal. Stanovil svědectví v Jákobovi, vydal zákon v Izraeli a přikázal našim otcům, aby s tím seznamovali své syny, aby o tom vědělo budoucí pokolení, synové, kteří se zrodí. Ti to budou dále vyprávět svým synům, aby složili důvěru v Boha a na Boží skutky nezapomínali, aby zachovávali jeho přikázání a nebyli jako jejich otcové, to umíněné, vzdorné pokolení, pokolení nestálého srdce, jehož duch nezůstal věrný Bohu. (Ž 78,3-8)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ 579 Ó Králi věků důstojný

SEZNAM ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

		strana
1. Mojžíšova	1,26–2,3	85
1. Mojžíšova	6,5–8	20
Žalmy	85,1–3.8–14	8
Žalmy	105,1–15	92
Žalmy	107,1–3.23–32	59
Izajáš	35,1–10	1
Matouš	7,7–14	66
Matouš	14,22–36	61
Matouš	27,55–66	25
Matouš	27,62–28,7	32
Lukáš	14,15–24	74
Lukáš	10,25–37	80
Lukáš	22,31–35	15
Jan	6,19–23	38
Skutky	2,1–13	43
Římanům	8,1–11	51

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
Žalmy	28,1–9	8
Žalmy	106,19–23	91
Žalmy	116,1–19	66
Izajáš	5,1–7	20
Matouš	11,2–6	1
Matouš	14,30–31	59
Matouš	28,1–10	25
Matouš	28,11–15	32
Lukáš	10,33	80
Lukáš	10,38–42	86
Jan	16,7–13	43
Jan	20,19–23	38
Římanům	8,12–17	51
Římanům	11,25–32	74
2. Korintským	6,1–10	15

OBSAH

		strana
1. Lepší než horoskop (adventní)	Petr Gallus	1
2. Čtyři důvody k radosti (novoroční)	Jiří Gruber	8
3. Zdarma, ale ne nadarmo (postní)	Aleš Mostecký	15
4. Vinice Hospodinova (postní)	Aleš Mostecký	20
5. Podívejte, že tu není (velikonoční)	Tomáš Trusina	25
6. Byl ukraden (povelikonoční)	Tomáš Trusina	32
7. Vzkříšený přináší pokoj (povelikonoční)	Ondřej Ruml	38
8. Utěšitel a Přímluvce (svatodušní)	Jan Trusina	43
9. Život podle Ducha	Petr Gallus	51
10. I malá víra stačí	Jiří Gruber	59
11. Hospodina miluji, on slyší můj hlas	Tabita Landová	66
12. Líbejte Syna	Emanuel Vejnar	74
13. Hnut soucitem	Jan Tkadleček	80
14. Marie a Marta	Michael Erdinger	85
15. Postavit se do trhliny	Jan Trusina	91

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelické v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne M.I.B. production service s.r.o., 166 11 Praha 6, Papírenská 1. Objednávky přijímá a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce 224 999 236, e-mail: frankova@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>

